

SAUVO

Talousarvio 2023 ja
taloussuunnitelma
vuosille 2024-2025



Käsittely:

SIVISTYSLTK 4.10.2022 § 70

TEKNLTK 13.10.2022 § 102, § 103

KHALL 10.10.2022 § 179 ja 31.10.2022 § 195

KVALT 14.11.2022

Sisällysluettelo

1.	Kunnanjohtajan katsaus	3
2.	Yleisosa	7
2.1	Kuntastrategia	9
2.2	Sauvon kunnan väestö	12
2.3	Talousarviosta	14
2.4	Riskienhallinta	17
2.5	Kuntakonserni	21
3.	Käyttötalous	24
3.1	Keskusvaalilautakunta	26
3.1.1	Vaalit	26
3.2	Tarkastuslautakunta	27
3.2.1	Tilintarkastus	27
3.3	Kunnanhallitus	28
3.3.1	Yleishallinto	28
3.3.2	Kehittämisen- ja vaikuttamistehtävät	30
3.4	Sivistyslautakunta	32
3.4.1	Hallinto	32
3.4.2	Koulutoimi	33
3.4.3	Varhaiskasvatus	35
3.4.4	Vapaa-aikatoimi	37
3.4.5	Kulttuuripalvelut	39
3.4.6	Muut sivistyspalvelut	40
3.5	Tekninen ja ympäristölautakunta	42
3.5.1	Hallinto ja ympäristönsuojelu	42
3.5.2	Yhdyskuntapalvelut	43
3.5.3	Kiinteistötoimi	44
3.5.4	Rakennustarkastus ja maa-ainesvalvonta	45
3.5.5	Ruokahuolto	46
4.	Tuloslaskelma	48
5.	Investoinnit	50
6.	Rahoitus	59
7.	Liitteet	60



1. Kunnanjohtajan katsaus

Taloušnäkymät epävarmimmat pitkiin aikoihin

Tulevaisuuden ennustaminen on aina vaikeaa. Mutta harvinaisen haastavaa on ollut ennustaa kunnan talouden kehittymistä talousarviovuodelle 2023, talousarvion suunnitelmavuosista puhumattakaan. Pitkään odotettu sote-uudistus toteutuu vihdoin ja laittaa kaikki kunnan tunnusluvut uusiksi. Kunnallisveroprosentti sekä verotulojen ja valtionosuuksien kokonaisuus käy läpi sellaisen mullistuksen, että lopputulosta on tässä vaiheessa mahdoton tietää. Kunnan lopulliseen valtionosuuksien perustasoon vaikuttaa esimerkiksi se, moniko sauvolainen on joulukuussa 2022 erikoissairaanhoidon palveluiden piirissä ja miten kalliissa hoidoissa.

Sota Ukrainassa on tunnetusti aiheuttanut suuria epävarmuuksia maailman ja Suomen taloudelle. Sauvon kunnan taloudessa merkittäviä kustannuksia ovat esimerkiksi öljyn, sähkön ja elintarvikkeiden hinta, joiden arviointi on talousarvion laadintahetkellä pyritty laskemaan niin, että mahdollisista hinnankorotuksista selvittää. Kunnan määräaikainen sähkösopimus päättyy joulukuussa 2022 ja vuoden 2023 hinta selviää vasta kilpailutuksen yhteydessä. Tavoitteenamme on luopua öljystä lämmityspolttoaineena suunnitelmavuosien kuluessa. Tämä edellyttää investointeja ei-fossiilisiin lämmitysjärjestelmiin. Suunnitelman on määrä valmistua vuoden 2022 loppuun mennessä.

Yksi ainoista asioista, joka näyttää varmalta tässä vaiheessa on henkilöstökustannuksien nousu. Vuoden 2022 aikana neuvoteltu uusi kunta-alan virka- ja työehtosopimus nostaa kunta-alan työvoimakustannuksia sopimuskaudella 1.5.2022–30.4.2025 korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia. Lisäksi on mahdollista, että kasvava työvoimapula kasvattaa Sauvon kunnan työvoimakustannuksia tätäkin enemmän, mikäli osaavaa henkilöstöä ei yksinkertaisesti ole saatavilla työehtosopimuksen mukaisella palkkatasolla.

Epävarma yleinen talouden tilanne aiheuttaa haasteita myös kunnan tulojen arviointiin. Työllisyysaste ja yritysten tekemä tulos vaikuttaa kunnan saamien verotuottojen määrään. On vaikea ennustaa, miten ihmisten asumistottumukset tulevat muuttumaan kallistuvien energiakustannusten aikana. Korona-ajan etätöytrendi suosi Sauvoa vahvasti. Tällä hetkellä omakotitalokauppa Sauvossa käy hyvin, mutta uusia rakennusprojekteja ei ole aloitettu toivottuun tahtiin.

Yleinen epävarmuus on siis leimaavaa tälle ajalle ja myös tälle Sauvon kunnan talousarvioesitykselle. Se on siitä ottaa huomioon talousarviota käsiteltäessä sekä erityisesti sen toteutumista seurattaessa.

Hyvinvointialueuudistus on samalla kuntauudistus

Hyvinvointialueuudistus on Suomen historian suurin kuntauudistus – se vaikuttaa merkittävästi kuntien tehtäviin ja toimintaan, verotusoikeuteen ja valtionosuusjärjestelmään, kuntien omaisuuteen, sopimuksiin ja henkilöstöön.

Vuodesta 2023 alkaen Sauvon kunta ei järjestä, tuota eikä rahoita sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen palveluja. Tämä tarkoittaa, että Sauvon kunnan palveluksesta siirtyy yli 50 henkilöä noin 180 henkilöstä hyvinvointialueen palvelukseen. Siirto tarkoittaa merkittäviä muutoksia kunnan talouteen, erityisesti valtionosuusjärjestelmään ja verotuloihin.

Kuntien veroprosenttia leikataan 12,64 prosenttiyksikköä. Kunnat eivät myöskään saa korottaa veroprosenttiaan vuodelle 2023. Sauvon kunnan budjetti enemmän kuin puolittuu vuodesta 2023 alkaen. Toimivat vanhustenhuollon palvelut ja nopea hoitoon pääsy ovat olleet Sauvon vetovoimatekijöitä. Toivottavasti näin on jatkossakin, kun palvelut eivät ole enää samalla lailla omissa käsissämme.

Hyvinvointialueuudistuksen lisäksi maan hallituksella on tavoitteena uudistaa työ- ja elinkeinopalvelujen kokonaisuus. Työvoimapalvelut tullaan siirtämään kuntiin todennäköisesti vuoden 2024 loppupuolella. Tämä luo painetta uudelleenorganisoida elinvoimaa kasvattavien ja yritysten toimintaympäristöä kehittävien palvelujen kokonaisuutta.

Uudistumista tarvitaan – uusi strategia näyttää suuntaa

Sauvon kunnan strategia 2022–2025 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 6.6.2022. Sauvon kunnan visiona on *“vetovoimainen moderni maaseutu”*. Sauvon strategiseen suunnitelmaan on nostettu kolme strategista hanketta: *Sujuva Sauvo, Viestinnällä vetovoimaa ja Kasvun mahdollistajat*.

Uudessa strategiassa on korostettu kunnan uutta vahvempaa roolia elinvoimatyössä. Sote-uudistuksen myötä kunnan toiminnassa tulee korostumaan sivistystoimen palvelut, elinvoimatyö ja rakentamisen edistäminen sekä toimivat ja viihtyisät elinympäristöt. Tavoite Sauvon väkiluvun kasvusta edellyttää uudenlaista tekemistä ja uudistumiskykyä koko kunnan toiminnassa.

Turun seudun kasvussa mukana pysyminen vaatii investointeja

Turun seutukunta kasvaa tällä hetkellä vahvasti. Erityisesti lähinaapureidemme Kaarinan ja Paimion väkiluku kasvaa voimakkaasti ja nämä kaupungit keräävät myös uusia investointeja. Sauvo on pystynyt hieman kompensoimaan ikärakenteesta johtuvaa kuolleisuutta muuttovoitolla, mutta ei ole päässyt viime vuosina Turun seudun kasvuun täysillä mukaan. Vuonna 2021 Sauvon väkiluku kuitenkin kasvoi ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2016.

Sauvon kokonaisnettomuutto vuoden 2022 tammi-elokuun aikana oli +1 henkilöä. Suomen väestön ikääntymisen myötä luonnollinen väestönkasvu on positiivinen vain hyvin harvassa kunnassa. Sauvon luonnollinen väestönlisäys vuoden 2022 tammi-elokuun aikana oli -19 henkilöä. Tarvitaan voimakasta muuttovoittoa, jotta väestönkasvu pysyisi jatkossakin positiivisena. Sauvossa luonnollinen väestönkasvu on ollut jo useiden vuosien ajan negatiivinen ja se muuttuu lähivuosina yhä vahvemmin negatiiviseksi.

Muuttovoitto edellyttää vetovoimaa ja tulevaisuusinvestointeja, kuten yhdyskuntateknisiä investointeja sekä yritysten toimintaedellytyksiä tukevia investointeja. Kouluun ja päiväkotiin Sauvon kunta on jo investoinut isosti vuosina 2018–2021.

Uusien asuinrakennushankkeiden edistämistä ja investointeja yhdyskuntatekniikkaan on priorisoitava, jotta Sauvo pysyy kiinni positiivisessa väestönkasvussa. Muuttovoitto edellyttää, että Sauvoon valmistuu vuosittain nykyistä suurempi määrä uusia asuntoja. Kehitysnäkymät ovat tältä osin nyt haasteelliset rakentamisen ja asumisen kustannusten nousun vuoksi. Hyvää uskoa tulevaan antaa kuitenkin seutukunnan voimakas kasvu. Sauvossa myynnissä olevat talot ja asunnot ovat menneet viime vuosina hyvin kaupaksi.

Vuonna 2022 Sauvoon arvioidaan valmistuvan yhteensä noin 3 uutta asuntoa.

Suunnitelmakauden 2023–2027 merkittävimpiä investointeja ovat

- Öljylämmityksestä luopuminen kunnan omistamissa kiinteistöissä (1,65 miljoonaa euroa) vuosina 2023 - 2025, joka laskee lämmityksen käyttökuluja ja parantaa kunnan julkikuvaa
- Lautkankaren kevyenliikenteenväylä (535 000 euroa) vuonna 2023, joka parantaa Lautkankaren alueen elinvoimaa, sekä turvallisuutta ja viihtyisyyttä koko kunnan keskusristeyksen alueella
- Seuran urheilukentän rakentaminen (330 000 euroa) vuosina 2023–2024, joka lisää lasten ja aikuisten harrastusmahdollisuuksia Sauvossa
- Koulukeskuksen (160 000 euroa) ja päiväkodin vanhemman osan (100 000 euroa) peruskorjaukset vuonna 2025 rakennusten terveellisyyden ja turvallisuuden sekä viihtyisyyden ylläpitämiseksi

Talouden tasapaino vaatii toimenpiteitä

Kuntatalouden näkymät olivat ennen koronakriisiä hyvin huonot. Valtio osoitti kunnille koronakriisin kustannuksiin vuosina 2020–2021 merkittävät taloudelliset tukitoimet ja kuntien tukemista on jatkettu vuonna 2022. Vuoden 2022 tukimäärä jäänee kuitenkin vuotta 2021 pienemmäksi.

Sauvon kunnan osalta taloudessa eniten huolta 2000-luvulla on herättänyt käyttötalouden alijäämä. Kuntakonserniin kertynyt alijäämä kuitattiin kuitenkin käytännössä kokonaan vuosien 2020 ja 2021 hyvien tulosten seurauksena. Hyviä

tuloksia selittivät suuremman verotulokertymän vuoksi kuitenkin juuri ylimääräiset valtion tuet – harkinnanvarainen valtionosuuden korotus sekä valtion erilaiset koronatuot ja korvaukset kunnille.

Siksi onkin erityisen tärkeää, että jatkossa alijäämää ei pääsisi kertymään kuntakonserniin. Tästä huolehditaan kulukurilla ja riittävällä tulorahoituksella.

Samaan aikaan viimeisen viiden vuoden aikana Sauvon kunta on tehnyt poikkeuksellisen suuria investointeja mm. koulun ja päiväkodin rakennuksiin. Tämä on nostanut kunnan lainamäärän tasolle, joka on tullut kunnan talouden uudeksi huolenaiheeksi. Sauvon kunnan lainakanta oli vuoden 2021 tilinpäätöksessä 3737 euroa per asukas. Manner-Suomen kuntien keskiarvo oli 3466 euroa per asukas. Sauvon kuntakonsernissa taas oli lainaa vuoden 2021 tilinpäätöksessä 4793 euroa per asukas, kun Manner-Suomen kuntien keskiarvo oli 7680 euroa per asukas. Sauvon kuntakonsernissa oli 2021 lainaa hieman enemmän kuin Varsinais-Suomen kunnissa keskimäärin, mutta merkittävästi vähemmän kuin 2500–3500 asukkaan kunnissa Suomessa keskimäärin. Vuoden 2022 aikana kunnan lainamäärän ei odoteta kasvavan, mutta kuntakonsernin lainamäärä todennäköisesti kasvaa.

Kunnan lyhtyaikaisten lainojen korot olivat useamman vuoden ajan olleet negatiivisia, kun ne vuoden 2022 aikana kääntyivät äkisti nousuun. Kasvanut lainamäärä tulee siis aiheuttamaan vuodesta 2023 eteenpäin paineita myös käyttötaloudelle korkokulujen kasvun myötä.

Alussa mainitut epävarmuustekijät maailmantaloudessa ja kuntataloudessa edellyttävät, että Sauvon kunnassa varaudutaan tulevaisuudessa viime vuosia merkittävästi tiukempiin aikoihin.

Tulevaisuus kaikesta huolimatta valoisa

Monista haasteistaan huolimatta Sauvon tulevaisuus näyttää valoisalta. Seutukuntamme vetovoima tulee hyvin todennäköisesti jatkumaan lähivuosina. Vaikka rakentaminen on hiipunut, valmiille vuokra- ja omistusasunnoille on riittänyt kysyntää. Olemme tehneet viime vuosina mittavat investoinnit niin kouluun kuin päiväkotiin ja myös vanhusten saamaan hoitoon ollaan yleisesti tyytyväisiä. Meillä on kaikki edellytykset kasvaa, kun teemme yhdessä suunnitelmallista työtä Sauvon eteen.

27.10.2022 Sauvossa

Kunnanjohtaja Satu Simelius

2. Yleisosa

Viimeisten vuosien aikana on jouduttu toimimaan koronapandemian keskellä. Pandemialla on ollut sekä suoria että tunnistamattomia vaikutuksia. Venäjän käynnistämän hyökkäyssodan vaikutuksia ei ole myöskään täysin kyetty arvioimaan. Talouteen kohdentuu riskejä mm. heikentyneiden kasvunäkymien, kiihtyneen inflaation ja kasvaneen taantumariskin muodossa.

Vuosi 2022 jää nykymuotoisen kunnallishallinnon viimeiseksi. Nykymuotoisuudella tarkoitan sitä, että paikallisen itsehallinnon piirissä on hoidettu yli 150 vuotta lähes kaikki ihmisten tarvitsemat arkiset palvelutehtävät niitä asteittain laajentaen. Vuoden 2023 alusta vastuu sosiaali- ja terveystalouksista sekä pelastustoimesta siirtyy valtion rahoitettavaksi ja hyvinvointialueiden järjestettäväksi. Heti perään vuonna 2024 vastuu työvoima- ja elinkeinopalvelujen järjestämisestä siirtyy valtion TE-hallinnolta kunnille.

Vaikka järjestelmätasolla sote- ja työllisyyspalvelureformeja tarkastellaan kokonaisuutena, ne näyttäytyvät jokaisen kunnan taloudessa ja toiminnassa erilaisina. Sama koskee kriittisen tärkeitä yhdyspintoja kuntien ja hyvinvointialueiden kesken. Tästä seuraa, että myös uuteen rooliin asettautumista koskeva valmistautuminen on tehtävä jokaisessa kunnassa erikseen.

Kuntatalous on ollut ulkopuolelta tulleiden muutostekijöiden moukaroimana jo useamman vuoden ajan. Valtion koronatuettujen lihattujen kuntien taloutta yksittäisinä vuosina 2020 ja 2021. Niiden aikana on päässyt unohtumaan, että lähtökohta, josta koronan aikakauteen siirryttiin, oli kuntien talouden kannalta mahdollisimman huono. Vuodet 2018 ja 2019 olivat kuntien tilinpäätösten valossa historian huonoimmat pitkään aikaan.

Kuntien valmistautuminen historialliseen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen hallintouudistukseen tapahtuu talousvaikutusten arvioinnin osalta täydessä sumussa. Vuosien 2021 ja 2022 talous vaikuttaa pysyvästi uuden kunnan talouteen vuodesta 2023 alkaen. Laskentatavat, joilla kuntien verotuloja ja valtionosuuksia siirretään, aiheuttavat sen, että uudistuksen pysyvät vaikutukset voivat olla yksittäisissä kunnissa euromääräisesti erittäin suuria. Kuntapäätäjien tulee vuoden 2022 aikana laatia talousarviot kuten aina ennenkin, vaikka varmaa tietoa on vähemmän ja uudistuksen euromääräinen vaikutus mittava.

Kuntien kustannusten ja tulojen määrään vuonna 2023 ja siitä eteenpäin liittyy hyvin paljon epävarmuutta erityisesti COVID-19-pandemian vuoksi sekä Venäjän käynnistämän hyökkäyssodan vuoksi. Myös sote-uudistuksen vaikutuslaskelmat ovat vielä karkeita arvioita. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirtyvät hyvinvointialueille vuonna 2023. Kuntatalouden näkökulmasta uudistuksen vaikutukset kohdistuvat erityisesti käyttötalouteen, jossa talouden rakenne muuttuvat huomattavasti. Kunnilta hyvinvointialueille siirtyvien tehtävien kustannukset katetaan tulorahoitukseen tehtävillä leikkauksilla.

Kunnilta siirretään kunnallisverotuloja, yhteisöverotuloja, valtionosuuksia ja veromenetysten korvauksia. Kunnallisveroprosentteja alennetaan kaikissa kunnissa 12,64 %-yksiköllä, joka tarkoittaa sitä, että vuonna 2023 Sauvon tuloveroprosentti on 8,86 %. Soteuudistuksen seurauksena kuntien yhteisöveron jako-osuutta alennetaan 30 %.

Valtionvarainministeriö arvioi, että BKT kasvavan Suomessa 1,7 % v. 2022. Toisaalta myös hyödykkeiden ja energian hintojen nousu on jatkunut arvioitua nopeampana. Talouskasvun ennustetaan hidastuvan loppuvuonna enemmän kuin vielä kesällä ennakoitiin. BKT:n kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin v. 2023. Vuosina 2024–2026 BKT:n kasvun arvioidaan olevan talouden potentiaalista kasvua nopeampaa, noin 1,4 % vuosittain.

Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna on lähellä neutraalia. Hallitusohjelman mukaiset tehtävien ja veloitteiden lisäykset on tehty pääosin jo aikaisempina vuosina, ja osa määräaikaisista lisäyksistä valtionavustuksiin päättyy vuoden 2022 lopussa. Kuntien uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysi valtionosuus ja valtion päättämät veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille. Vuonna 2023 tulevia uusia ja laajentuvia tehtäviä ja veloituksia ovat muun muassa perusopetuslakiin liittyen sitouttavaan koulu yhteistyön kehittäminen. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla kuntien valtionavustuksia kasvattavat Ukrainasta tulevien varhaiskasvatuksen, perusopetuksen valmistavan opetuksen ja kielikoulutukseen annettavat avustukset.

Taloussuunnitelma vuosien osalta suurin epätietoisuus liittyy siihen, miten valtionosuudet vuodesta 2023 alkaen muodostuvat. Myös suunnitelmavuosien verotuloissa arvio perustuu laskennalliseen leikkuriin ja euromäärät tulevat vuoden 2023 aikana tarkentumaan. Myös yleinen hintojen ja rahoituskulujen nousu aiheuttavat omat epävarmuustekijänsä taloussuunnitelmavuosien arviointiin. (Lähteet: Tilastokeskus, Kuntaliitto, VM)

2.1 Kuntastrategia

Sauvon kunnan strategia 2022–2025 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 6.6.2022. Kunnanvaltuusto hyväksyy vuosittain talousarvion, jossa asetetaan strategisista hankkeista johdetut strategiset tavoitteet, niitä toteuttavat toimenpiteet ja mittarit. Näiden tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden toteutumista arvioidaan osavuosisiraporteissa ja tilinpäätöksissä. Strategiakauden arviointi tehdään valtuustokauden päätteeksi keväällä 2025.

Sauvon kunnan visiona on “*vetovoimainen moderni maaseutu*”. Visio on pitkän aikavälin tavoite, päämäärä, joka pyritään toteuttamaan strategisella suunnitelmalla. Vetovoimalla tarkoitetaan tässä erityisesti väkiluvun, vapaa-ajanasumisen, matkailun ja yritystoiminnan kasvua nykyisestä. Vetovoimalla tarkoitetaan lisäksi Sauvon kunnan yleistä positiivista mainetta seudulla ja laajemmalla alueella.

Sauvon strategiseen suunnitelmaan on nostettu kolme strategista hanketta: *Sujuva Sauvo, Viestinnällä vetovoimaa ja Kasvun mahdollistajat*.

Sujuvalla Sauvolla viitataan ensinnäkin kunnan sisäisen organisaation toimivuuteen: henkilöstön hyvinvointiin, selkeisiin työnkuviin, sujuvaan päätöksentekoon sekä taloudelliseen kestävyYTEEN. Toisekseen sillä viitataan asiointiin kunnan kanssa. Tavoitteena on helppo asiointi, sujuvat ja modernit toimintatavat sekä palveleva kohtaaminen.

Viestinnällä vetovoimaa –hankkeen suunnitelmaksi on strategiassa määritelty tuoda Sauvo “maailmankartalle”, eli lisätä Sauvon kunnan yleistä tunnettuutta, esitellä Sauvoa kuntana, jossa on modernit toimintatavat, mutta ympäristönä idyllistä maaseutua. Hankkeen tavoitteena on kasvattaa kunnan väkilukua, kasvattaa yritystoimintaa ja kasvattaa matkailumääriä Sauvon alueella.

Kasvun mahdollistajilla tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joiden on oltava kunnossa, jotta väkiluvun kasvu on mahdollista. Tavoitteina ovat uusien kiinnostavien asuinalueiden rakentaminen sekä erilaisten asuinmahdollisuuksien lisääminen. Lisäksi tavoitteena on ylläpitää ja parantaa perusinfrastruktuurin kuntoa sekä lisätä ympäristön estetiikkaa ja yleistä viihtyisyyttä Sauvossa.

Kolme strategista hanketta tukevat toisiaan. Sujuvat ja modernit toimintatavat on oltava olemassa, jotta voimme markkinoida Sauvon kuntaa sujuvana ja modernina. Ympäristön on oltava idyllinen ja esteettinen, jotta voimme markkinoida Sauvon kuntaa idyllisenä maaseutukuntana. Sauvoon on rakennettava lisää asuntoja, jotta väkiluvun kasvu on mahdollista.

Strategisen suunnitelman toimenpanoa tukevat “Sauvon tapa toimia” eli Sauvon kunnan arvot: *rohkeus, ratkaisukyky, yhteisöllisyys ja ihmisläheisyys*. Näillä tavoilla toimia ja näitä arvoja korostamalla tuomme myös esille Sauvon kunnan vetovoimaa modernina maaseutuna.

Kuntastrategian seuraaminen talousarviossa

Valtuustoa sitovat tehtäväaluekohtaiset tavoitteet on määritelty talousarvioasiakirjassa. Tavoitteet perustuvat kuntastrategian kolmeen strategiseen hankkeeseen. Vuosittain asetettujen talousarviotavoitteiden toteutumista seurataan osavuosisiraporteissa (1-6 ja 1-9) sekä tilinpäätöksessä. Vuoden ensimmäisessä osavuosisiraportissa (1-3) tavoitteiden toteuman seuraaminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Näiden lisäksi kuntastrategian toteutumiselle on talousarvion laadinnan yhteydessä määritelty oma seurantataulukonsa, josta saa yleisnäkymän strategisten tavoitteiden toteutumisesta. Kuntastrategian seurantataulukkoa päivitetään osavuosisiraporttien ja tilinpäätöksen yhteydessä.

KASVU

Väkiluvun, yritystoiminnan, vapaa-ajanasumisen ja matkailun kasvu.

Mittari	Lähtötilanne 31.12.2021	Tavoite vuodelle 2025	Toteuma
Väkiluku	2959	3000	
Asuntokunnat	1385	1420	
Vakituisen asumisen kiinteistöt			
Vapaa-ajan asumisen kiinteistöt			
Vapaita tontteja, omakoti	50	30	
Tontteja kaavoitettuna, omakoti	7	20	
Vapaita tontteja, rivi- ja kerrostalo	0	0	
Tontteja kaavoitettuna, rivi- ja kerrostalo	3	3	
Vapaita tontteja, teollisuus	3	6	
Tontteja kaavoitettuna, teollisuus	13	6	
Asuntokaupat			
Myönnetyt rakennusluvut, asuinkiinteistöt			
Kiinteistöveron määrä	1 189 791,54 e	1 300 000 e	
Kuntien välinen muuttovoitto/ tappio	+10	+20	
Luonnollinen väestönlisäys	-7	0	
Yrityskanta	285	300	
Yritysbarometrin tulos, ka.	2,56	3,5	

Työpaikkojen lukumäärä	714	750	
Työttömien osuus / työvoima	3,7 %	3,5 %	
Matkailu	Mittaristo kehitetään strategiakauden aikana		
Viestintä	Mittaristo kehitetään strategiakauden aikana		

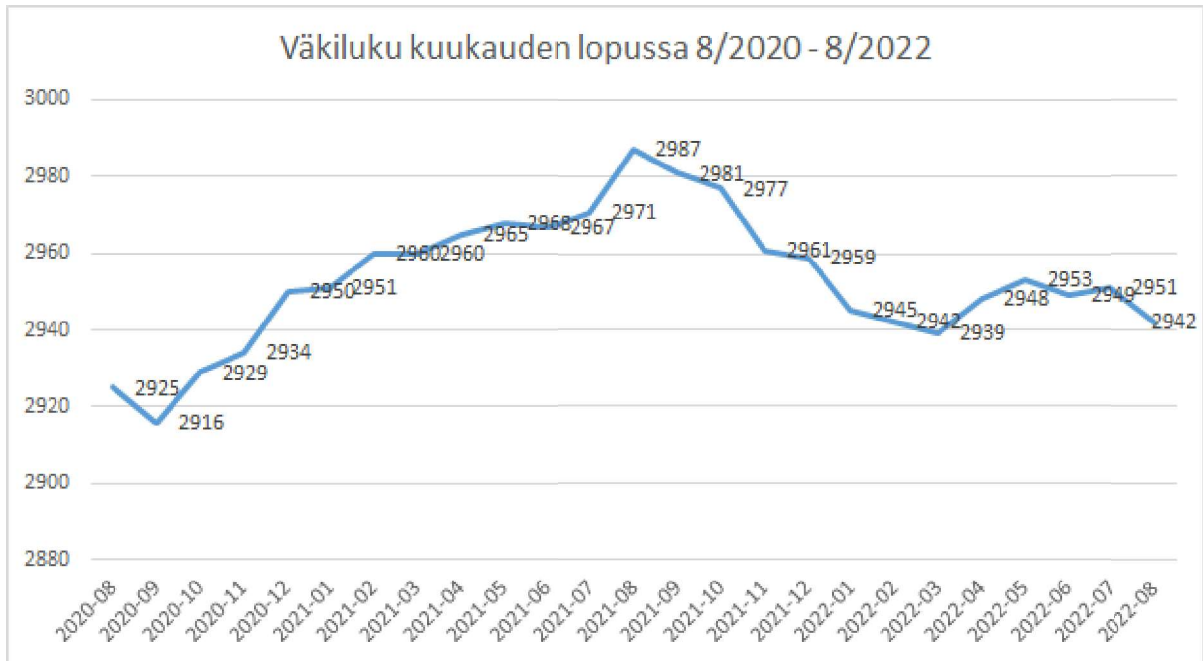
SUJUUVUUS

Kunnan kanssa asiointiin sujuvuus, kunnan sisäiset toimivat prosessit, talouden tasapaino ja asukastyytyväisyys.

Mittari	Lähtötilanne 31.12.2021	Tavoite vuodelle 2025	Toteuma
Kertynyt ylijäämä, e/as.	1 505	500	
Lainat, e/as.	3 737	3 000	
Konserniin kertynyt ylijäämä, e/as.	124	500	
Konsernin lainat, e/as.	4 793	5 700	
Konsernin lainat ja vuokravastuut, e/as.	5 336	6 300	
Konsernin omavaraisuusaste, %	29,5	50	
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	61,5	50	
Taloudellinen huoltosuhde per 100 työssäkäyvää	140,80	120	
Rakennusluvan myöntäminen, vrk km.		14	
Varhaiskasvatuspaikan myöntäminen, vrk km.		14	
Asukastyytyväisyyskysely	Mittaristo kehitetään strategiakauden aikana		
Henkilöstön tyytyväisyys sisäisiin prosesseihin, työtyytyväisyyskysely	Mittaristo kehitetään strategiakauden aikana		

2.2 Sauvon kunnan väestö

Sauvon kunnan väestökehitys vuosina 8/2020 – 8/2022



Tammi-elokuussa 2022 Sauvossa syntyi yhteensä 13 lasta, kuolleiden määrä samana aikana oli 31. Kuntien välinen nettomuutto tammi-elokuussa oli yhteensä - 6 ja nettomaahanmuutto + 7.

Sauvon kunnan asukasluku 31.8.2022 oli 2 942. Vuoden alusta lukien vähennystä asukasmäärässä oli 17.

Kuva 1 Ikäluokat vuosina 2021-2032 (Lähde: Tilastokeskus)

		Yht	0 - 6	7-15	16 - 18	19 - 64	65 - 74	75 - 84	85 -
Sauvo	2021	2935	165	304	105	1540	488	252	81
	2022	2921	149	313	96	1540	473	268	82
	2023	2910	152	303	85	1530	471	280	89
	2024	2900	151	285	93	1514	465	300	92
	2025	2894	149	283	89	1497	458	328	90
	2026	2890	152	261	99	1493	442	350	93
	2027	2881	151	247	98	1488	434	372	91
	2028	2876	150	243	94	1478	433	380	98
	2029	2868	149	235	87	1465	437	387	108
	2030	2861	148	230	81	1447	446	390	119
	2031	2855	147	218	88	1427	457	383	135
	2032	2852	147	217	80	1419	471	373	145

Kuva 2 Ikäluokat, vuosimuutokset

		Yhteensä	0 - 6	7-15	16 - 18	19 - 64	65 - 74	75 - 84	85 -
Sauvo	muutos 2020/2021	-0,5 %	-5,4 %	-0,3 %	5,3 %	-1,0 %	1,9 %	-0,5 %	3,5 %
	muutos 2021/2022	-0,5 %	-9,7 %	3,0 %	-8,6 %	0,0 %	-3,1 %	6,3 %	1,2 %
	muutos 2022/2023	-0,4 %	2,0 %	-3,2 %	-11,5 %	-0,6 %	-0,4 %	4,5 %	8,5 %
	muutos 2023/2024	-0,3 %	-0,7 %	-5,9 %	9,4 %	-1,0 %	-1,3 %	7,1 %	3,4 %
	muutos 2024/2025	0,2 %	-1,3 %	-0,7 %	-4,3 %	-1,1 %	-1,5 %	9,3 %	-2,2 %
	muutos 2025/2026	-0,1 %	2,0 %	-7,8 %	11,2 %	-0,3 %	-3,5 %	6,7 %	3,3 %
	muutos 2026/2027	-0,3 %	-0,7 %	-5,4 %	-1,0 %	-0,3 %	-1,8 %	6,3 %	-2,2 %
	muutos 2027/2028	-0,2 %	-0,7 %	-1,6 %	-4,1 %	-0,7 %	-0,2 %	2,2 %	7,7 %
	muutos 2028/2029	-0,3 %	-0,7 %	-3,3 %	-7,4 %	-0,9 %	0,9 %	1,8 %	10,2 %
	muutos 2029/2030	-0,2 %	-0,7 %	-2,1 %	-6,9 %	-1,2 %	2,1 %	0,8 %	10,2 %
	muutos 2030/2031	-0,2 %	-0,7 %	-5,2 %	8,6 %	-1,4 %	2,5 %	-1,8 %	13,4 %
	muutos 2031/2032	-0,1 %	0,0 %	-0,5 %	-9,1 %	-0,6 %	3,1 %	-2,6 %	7,4 %
	muutos 2020/2032	-5,2 %	-27,9 %	-35,6 %	-15,8 %	-12,8 %	-0,8 %	102,7 %	70,6 %

2.3 Talousarviosta

Talousarvion ja -suunnitelman rakenne

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Käyttötalouden avulla ohjataan kunnan toimintaa. Valtuusto asettaa toiminnalle tavoitteet ja osoittaa määrärahat näiden saavuttamiseksi.

Tuloslaskelma, joka laaditaan käyttötalouden pohjalta, osoittaa miten tilikauden tulorahoitus riittää käyttötalouden menoihin, korkoihin ja käyttöomaisuuden poistoihin. Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti.

Rahoituslaskelmassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö. Rahoitusosaan kerätään kunnan käyttötalous-, tuloslaskelma- ja investointien tulojen ja menojen aiheuttama kassavirta. Samoin rahoitusosaan merkitään lainakannan ja oman pääoman muutokset.

Talousarviossa esitetään eri hallintokunnille jakautuvat sisäiset kustannukset ja vyörytyserät (liite talousarviokirjan lopussa). Eläkemenot on kirjattu talousarvioon siten, että eläkemenoperusteiset kustannusarviot on kohdistettu aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Talousarvion sitovuus

Talousarvio on kunnan toimielimiä sitova toimintaohje. Kunnanvaltuuston päättämät tehtävät (tehtäväalueitaso), sitovat tavoitteet ja niiden toteuttamiseen myönnetty määräraha ovat muutettavissa vain kunnanvaltuuston päätöksellä.

Päätös määrärahamuutoksesta on tehtävä kyseisen talousarviovuoden aikana. Määrärahaa ei saa ylittää eikä käyttää muuhun kuin talousarviossa mainittuun tarkoitukseen, talousarvioon sisällyttömän toimintamuodon aloittamiseen tai palvelujen laajentamiseen.

Käyttötalouden tulosalueiden määrärahat ja laskennalliset tulot ovat sitovia valtuustoon nähden nettomääräisinä (toimintakulut – toimintatuotot).

Investointimäärärahat ovat sitovia hankekohtaisesti tai ryhmittäin siten kuin ne on esitetty investointiosassa talousarviokirjan lopussa. Investointihankkeen myöhästyessä ja ulottuessa vuodenvaihteen yli, on hankkeen toteutusta oikeus jatkaa edellyttäen, että hankkeen kokonaismenot pysyvät edellisen vuoden määrärahojen puitteissa. Hankkeiden jatkamisen vaikutukset talousarvioon käsitellään normaalin lisämäärärahakäsittelyn luonteisesti.

Rahoituslaskelmassa antolainojen ja lainakannan muutokset ovat sitovia valtuustoon nähden.

Talousarvion täytäntöönpano ja seuranta

Toimielinten tulee laatia käyttösuunnitelmansa niin, että ne vastaavat valtuuston hyväksymää talousarviota. Käyttösuunnitelmat ja mahdolliset muutokset käyttösuunnitelmissa on annettava aina tiedoksi taloushallintoon, hallintojohtajalle. Käyttösuunnitelmat päivitetään tarvittaessa vuoden aikana. Vastuuhenkilöiden tulee seurata talousarvionsa ja asetettujen tavoitteiden toteutumista ja säännöllisesti valmistella niitä koskevat raportit hallintosäännön määräysten mukaan. Osavuosikatsaus laaditaan kaksi kertaa vuodessa, 30.4. ja 31.8. toteutuneen tilanteen mukaisesti. Ensimmäisessä katsauksessa raportoidaan vain taloudentoteumasta sekä mahdollisista merkittävistä talouden ja toiminnan poikkeamista.

Toinen katsaus sisältää myös tilinpäätösennusteen sekä keskeisten strategisten tavoitteiden toteuman.

Osavuosikatsaus käsitellään kunnanhallituksessa ja saatetaan myös valtuustolle tiedoksi.

Tulojen seuranta

Lautakuntien on huolehdittava, että kunnan päätettävissä olevat maksut tarkistetaan kustannusten nousua vastaavasti ja kunnalle kuuluvat tulot peritään tehtyjen sopimusten ja ohjeiden mukaisesti. Vastuuhenkilöiden on huolehdittava toimintaan ja investointeihin saatavien valtionosuuksien ym. avustusten hakemisesta ja niiden oikeellisuudesta sekä toimitettava kopio avustushakemuksesta hallintojohtajalle. Samoin on huolehdittava myös muiden tulojen oikea-aikaisesta laskuttamisesta ja kertymisestä.

Määrärahojen muutokset

Jos tehtävään osoitettu määräraha ei riitä, on hyvissä ajoin ennen sen loppumista ryhdyttävä toimenpiteisiin toiminnan supistamiseen ja/tai sovittamiseen jäljellä olevan määrärahan puitteissa.

Määrärahan muutosesitys kunnanvaltuustolle tulee tehdä talousarviovuoden aikana. Esityksen perusteluissa on selvitettävä, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty lisämäärärahatarpeen välttämiseksi ja mistä lisämääräraha tulee johtuu.

Vuoden 2023 talousarviosta ja vuosien 2024-2025 taloussuunnitelmasta

Talousarvion ulkoiset toimintatuotot ovat 1 702 997 euroa ja toimintakulut 9 634 123 euroa. Talousarvion toimintakate on -7 931 126 euroa. Verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 7 239 000 euroa ja valtionosuuksia yhteensä 1 600 924 euroa.

Valtionosuudet perustuvat Valtionvarainministeriön ennakkollisiin valtionosuuslaskelmiin vuodelle 2023. Valtionosuudet sisältävät edelleen verotulomenetysten korvauksia. Lopulliset päätökset vuoden 2023 valtionosuudesta tehdään aivan vuoden 2022 lopussa.

Verotulot ja valtionosuudet

Verotulot muodostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuotosta sekä kiinteistöverosta. Verotuloarviot perustuvat kuntaliiton ennustekehikkoon, johon on tehty kuntakohtaisia tarkennuksia. Talousarviossa ja -suunnitelmassa kunnan kunnallisveron tuotto on laskettu 8,86 %:n kunnallisveron mukaan. Yleinen kiinteistöveroprosentti sekä muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti tulee määrätä välillä 0,93–2,00 vuonna 2022. Vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti vuodelle 2022 tulee määrätä välillä 0,41–1,00 %. Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentti tulee määrätä välillä 0,00 - 2,00.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittu käyttäen nykyisiä tulo- ja kiinteistöveroprosentteja. Kunnanvaltuuston tulee vahvistaa veroprosentit kokouksessaan 14.11.2022.

	%
Tuloveroprosentti	8,86
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,20
Vakinaisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti	0,60
Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti	1,40
Tuloverolain 22 §:ssä tarkoitetun yleishyödyllisen yhteisön omistaman rakennuksen ja sen maapohjan kiinteistöveroprosentti	0,00

Valtionosuudet

Kunnan valtionosuus koostuu kahdesta osasta, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM) ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta (OKM). Vuonna 2020 kunnille tuli uutena osana valtionosuuteen veromenetysten kompensaatiot. Tämä jatkuu myös talousarviovuonna 2023.

Valtionosuuden arvio perustuu Valtionvarainministeriön ennakkollisiin valtionosuuslaskelmiin vuodelle 2023. Lopulliset päätökset vuoden 2023 valtionosuudesta tehdään aivan vuoden 2022 lopussa.

Suunnitelmavuosien valtionosuustiedot ovat vielä erittäin karkealla tasolla ja tarkentuvat vasta vuoden 2023 - 2024 aikana.

2.4 Riskienhallinta

Riskienhallinta Sauvon kunnassa

Sauvon kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet on tarkoitus päivittää viimeistään alkuvuonna 2023 niin, että ohjeet ovat hyvissä ajoin käytettävissä vuoden 2024 talousarvion laadintaa varten. Aiemmin kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on linjattu talousarvio- ja tilinpäätösasiakirjojen yhteydessä.

Riskienhallinnan periaatteet ja riskiluokittelu

Riskienhallinnan avulla tunnistetaan organisaation toimintaan mahdollisesti vaikuttavat tapahtumat ja saatetaan tapahtumien riskit organisaation hyväksymälle tasolle. Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta koskien:

- strategisia tavoitteita
- operatiivisia tavoitteita
- raportoinnin luotettavuutta sekä
- lakien ja ohjeiden noudattamista.

Riski on mahdollinen tapahtuma tai tapahtumaketju, joka voi vaarantaa tavoitteiden saavuttamisen lyhyellä tai pitkällä aikavälillä tai uhata organisaation mainetta. Riski ei ole ainoastaan negatiivisen asian mahdollinen tapahtuminen, vaan myös se, että jokin voimavarojen mahdollistama hyvä jää toteutumatta. Sisäisen valvonnan kannalta on olennaista, että toimintaan liittyvät riskit ja mahdollisuudet on arvioitu ja ymmärretty.

Sauvon kunnan riskit luokitellaan strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Strategiset riskit ovat riskejä, jotka liittyvät Sauvon kuntastrategiassa määriteltyjen pitkän aikavälin tavoitteisiin, menestystekijöihin sekä niihin kohdistuviin sisäisiin tai ulkoisiin epävarmuustekijöihin. Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan kunnan operatiiviseen toimintaan, projektihallintaan, tietohallintoon ja juridiseen vastuuseen liittyviä riskejä. Taloudelliset riskit liittyvät talouden tasapainoon, investointeihin ja rahoitukseen. Vahinkoriskit kohdistuvat yleensä tiettyyn kohteeseen ja vahingon mahdollisuus sekä seuraukset ovat etukäteen tiedossa, mutta vahingon todennäköisyyttä ei tiedetä.

Riskienhallinnan on katettava kaikki olennaiset toiminnan riskit. Merkittävät riskit on tunnistettava, arvioitava ja luokiteltava sekä luotava niille riittävät riskienhallintakeinot. Valvontatoiminta tulee järjestää kustannustehokkaasti niin, että siihen sijoitetut resurssit suhteutetaan tavoiteltaviin hyötyihin. Riskienhallinnan tulee olla osa normaalia Sauvon kunnan toiminnan suunnittelua, päätöksentekoa sekä toiminnan arviointia. Riskienhallinta tulee sisällyttää kunnan prosesseihin ja toimintatapoihin. Riskien arviointi ja raportointi tulee

kytkeä kiinteästi vuosittaiseen toiminnan ja talouden suunnittelu- ja raportointiprosessiin.

Alla on lueteltu erilaisia riskejä, joihin Sauvon kunnassa tulee varautua. Esimerkkiluettelo ei ole tyhjentävä, vaan on tarkoitettu virikkeeksi riskikartoitusten laadinnassa.

Strategiset riskit:

Toimintaympäristö

- Väkiluvun muutokset, väestön ikärakenne ja hyvinvointi
- Elinkeinoelämän kehitys
- Yhdyskuntarakenne
- Ympäristön kuormitus
- Valtiontalous, hyvinvointialueen talous
- Lainsäädäntö
- Muuttoliikkeet

Toiminnan kehittäminen

- Palvelujen järjestäminen
- Toiminnan kehittämismahdollisuuksien tunnistaminen
- Asiakaskäyttäytyminen
- Maine- ja imago-riskit

Johtaminen

- Johtamisjärjestelmä
- Johtamiskulttuuri
- Johtamistaidot
- Poliittinen päätöksentekokyky

Operatiiviset riskit:

Toiminta

- Prosessien toimivuus
- Talouden seuranta
- Projektien ja hankkeiden hallinta
- Toimitilat ja kiinteistöt
- Ympäristöriskit

ICT

- Teknologiaosaaminen
- Ostopalveluiden jatkuvuus
- Tekniset häiriöt. Järjestelmien luotettavuus
- Tietosuoja

Juridinen vastuu

- Sopimusriskit
- Hankintaosaaminen

Taloudelliset riskit:*Tulorahoituksen riittävyys*

- Toimintatuotot
- Verotulopohja
- Valtionosuusjärjestelmän muutokset

Menojen hallinta

- Henkilöstömenot
- Investointimenot
- Palvelujen ostot
- Vaikutukset käyttötalouteen

Rahoitus

- Kassanhallinta
- Korkoriski
- Markkinariski
- Takauriski

Vahinkoriskit:*Onnettomuudet*

- Myrskyt, tulvat, sähkökatkot
- Tulipalot
- Ympäristöonnettomuus
- Kulkutaudit, pandemiat

Toimitilat, koneet, kalusto

- Toimitilojen turvallisuus
- Henkilöstön turvallisuus, työsuojelu
- Rikosturvallisuus

Henkilöstö

- Avainhenkilöriski
- Pienen organisaation haavoittuvuus
- Osaaminen
- Saatavuus, rekrytoinnit
- Työhyvinvointi
- Sairauspoissaolot, muut pitkät poissaolot

Sauvon kunnan talousarviossa riskianalyysi tehdään tehtäväalueittain samanmuotoiseen taulukkoon.

Riskianalyysitaulukko

Olennainen riski 2023	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet

Riskin toteutumista arvioidaan välillä 1-5, jossa 1 = erittäin epätodennäköinen ja 5= erittäin todennäköinen.

Riskin seurausten vaikutuksia arvioidaan välillä 1-5, jossa

1= Lähes merkityksetön:

- vahingot: mitättömiä
- vaikutus toimintaan: mahdollisesti lyhyt paikallinen toiminnan keskeytys

2= Lievästi haitallinen:

- vahingot: pieniä taloudellisia tai muita vahinkoja
- vaikutus toimintaan: enintään lyhyt keskeytys

3=Kohtalainen:

- vahingot: henkilöihin, talouteen ja maineeseen liittyviä vahinkoja
- vaikutus toimintaan: uusia työjärjestelyjä edellyttävä keskeytys, jolla vaikutuksia toimintaan ja talouteen

4=Vakava:

- vahingot: merkittäviä henkilöihin (loukkaantuminen), talouteen ja maineeseen liittyviä vahinkoja
- vaikutus toimintaan: vakavia häiriöitä ja/tai pitkiä toiminnan keskeytyksiä

5=Erittäin vakava:

- vahingot: henkilön/henkilöiden vakava vammautuminen tai kuolema, suuret taloudelliset vahingot, erittäin merkittävä maineriski
- vaikutus toimintaan: toiminnan jatkuminen epävarmaa, toiminta keskeytyy tai päättyy

2.5 Kuntakonserni

Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta JUHTA:n julkaisema suositus JHS 199 (Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio ja – suunnitelma) ohjaa kuntakonsernin tavoiteasetantaa seuraavasti:

“Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi asettaa tavoitteita konsernijohdolle koskien tytäryhteisöjen toiminnan ohjausta ja valvontaa.

Valtuusto voi lisäksi asettaa tavoitteita, jotka ohjaavat niiden edustajia tytäryhteisön toimielimissä. -- Konserniyhtiöille asetettavat liiketoiminnan strategiset kehittämistavoitteet sekä toiminnan ja talouden tavoitteet tulee määritellä yhteisön liiketoiminnan lähtökohdista siten, että ne perustuvat kuntastrategiaan sekä yhtiöiden luokitteluun, niiden merkittävyyden ja riskien mukaan. Tavoitteiden lisäksi yhtiöiden taloudellista asemaa seurataan sellaisilla tunnusluvuilla, joita käytetään vastaavien markkinoilla toimivien yhteisöjen seurannassa.

Omistajaohjauksella tulee huolehtia siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Tytäryhteisön perustamisella tulee aina olla jokin kunnan toimintaan liittyvä strateginen tavoite ja tytäryhteisön tulee lähtökohtaisesti pyrkiä toteuttamaan näitä omistajan tavoitteita ja tarkoituseriä sekä ottaa toiminnassaan ja päätöksenteossään huomioon yhteisön asema osana kuntakonsernia.

Valtuusto voi ohjata asettamallaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista. Konserniohjeet täydentävät tytäryhteisölle sen perustamisvaiheessa ja yhtiöjärjestyksessä asetettuja kunnan toimintaan liittyviä tavoitteita, joten niistä poikkeamiseen tai noudattamatta jättämiseen tulisi tytäryhteisön johdon esittää erityisen perusteltu syy.

Kuntakonsernin taloutta ja investointeja on voitava suunnitella ja ohjata yhdessä, jotta konsernin kokonaisuus voidaan varmistaa ja rajalliset resurssit käyttää mahdollisimman tehokkaasti hyödyksi. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, vaikuttavuutta ja toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit, toimitilat, henkilöstö) tai palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita taikka pääoman tuottovaatimuksia. **Tytäryhteisölle asetettavat tavoitteet tulee pääsääntöisesti ottaa kunnan ja kuntayhtymän voimassa olevaan talousarvioon ja -suunnitelmaan. Tärkeää on arvioida myös tytäryhteisön talouteen ja toimintaan liittyviä riskejä ja niiden vaikutusta tavoitteiden saavuttamiseen.”**

Voimassa oleva strategia hyväksyttiin valtuustossa 6.6.2022. Nykyinen konserniohje on hyväksytty valtuustossa 10.9.2018. Nämä kaksi asiakirjaa toimivat lainsäädännön ohella kuntakonsernia ohjaavana viitekehystenä.

Kuntalain 48 § mukaan ”Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Hallintosäännössä määrätään konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä.”

Keskeisten konserniyhtiöiden osinko- tai vastaava taloudellinen odotusarvo vuoden 2022 tuloksen perusteella on yhtiöittäin seuraava:

Sauvon Vesihuolto Oy, ei osinkotavoitetta

Kiinteistö Oy Sauvon Asunnot, ei osinkotavoitetta

Rantolan Riikkala Oy, ei osinkotavoitetta

Sauvon vanhustenkotiyhdistys ry, ei yhdistykseen sijoitettujen varojen tuotto-odotusta

Konserniohjauksen yleiset tavoitteet

Kunta toimii aktiivisena omistajana ohjaten konserniyhteisöjä niiden toiminnan luonteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon kuntastrategian. Samalla pidetään huoli siitä, että kuntakonsernin toiminta ja talous ovat eri tunnusluvuilla ja mittareilla arvioituina terveellä pohjalla.

Konserniohjeen tarkoituksena ei ole rajoittaa tytäryhteisöjen toimintavapautta omistajan sille asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi, vaan selkiyttää yhteisiä toimintaperiaatteita.

Emokunta keskittyy toiminta- ja taloussuunnitelmassa mittavan investointisuunnitelman rahoittamiseen. Se ei sisällä ennakkonäkemyksiä konserniyhtiöiden pääomittamiseen eli konserniyhtiöiden omat investointitarpeet on rahoitettava tulo-rahoituksella ja tarvittaessa vieraalla pääomalla, mitkä tulee ottaa huomioon asetettaessa pitemmän aikavälin tavoitteita.

Keskeisille konserniyhtiöille annetaan osana talousarviota seuraavia toiminnallisia tavoitteita:

Omistajan tavoite Sauvon Vesihuolto Oy:lle on laadukkaan vesi ja jätevesipalvelun tuottaminen siten, että yhtiö pyrkisi määrätietoisesti parantamaan yhtiön kannattavuutta säännöllisin maksukorotuksin. Lisäksi yhtiön tulee huolehtia mahdollisimman häiriöttömän vedenjakeluverkon ylläpidosta toiminta-alueellaan ja panostaa lähivuosien suurimpaan investointiinsa, eli jätevesien

siirtoviemärihankkeeseen. Jätevesien puhdistamisesta kunnanhallitus antoi erillisen konserniohjeen yhtiölle kokouksessaan 29.8.2022.

Omistajan tavoite Kiinteistö Oy Sauvon asunnoille on huolehtia hyvin hoidettujen, kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen riittävästä tarjonnasta kunnassa. Tavoitteena on hyvä käyttöaste ja vähäiset vuokrasaatatavat sekä yhtiön tulee voida keskipitkällä aikavälillä suorittaa sijoitetulle pääomalle kohtuullista tuottoa.

Kuntaomistajan tavoitteena on vuoden 2023 aikana siirtää Sauvon vanhustenkotiyhdistyksen omistaman sekä kunnan suoraan omassa taseessaan omistamat vuokra-asunnot Kiinteistö Oy Sauvon asuntojen omistukseen, jotta vuokra-asuntojen hallinnointi olisi selkeästi yhdellä taholla konsernissa. Näin on mahdollista tehdä pitkäjänteisempää vuokra-asuntojen kehittämistä kunnassa. Konsernin omistamia vuokra-asuntoja on tarkasteltava kokonaisuutena niin, että osasta kiinteistöistä voidaan luopua yhtiön vakavaraisuuden turvaamiseksi, kuitenkin niin, että vuokra-asuntojen saatavuus kunnan alueella ei vaarannu.

Omistajan tavoite Rantolan Riikkala Oy:lle on tarjota Rantolan asemakaava-alueella uimaranta- ja venelaituripalveluita siten, että se lisää alueen houkuttelevuutta ja edistää alueen tonttien myyntiä. Kuntaomistaja toivoo, että alueelle tehtäisiin lähivuosina merkittävä investointi tai konsernijohtoon kanssa on arvioitava yhtiön toimintaedellytyksiä uudelleen.

Kuntayhtymien ja osakkuusyhteisöjen (omistus 1–50 %) osalta ei ole asetettu konserniohjausjärjestelmää.

3. Käyttötalous

Sauvon kunnan talousarvion käyttötalousosan toimintakate (ulkoiset ja sisäiset menot sekä tulot huomioiden) on seuraava. (Vain edellisvuoteen vertailukelpoiset ulkoiset muutosprosentit on esitetty.)

Taulukko 1

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	4.052.401	3.743.040	3.423.823	3.560.776	3.649.797	-8,5
Toimintamenot	-21.095.990	-21.194.123	-11.354.949	-11.803.939	-12.099.049	-46,4
Toimintakate	-17.043.589	-17.451.083	-7.931.126	-8.243.163	-8.449.252	-54,6
Vyörytyserätulot	276.202	268.311	202.846	210.960	216.234	-24,4
Vyörytyserämenot	-276.202	-268.305	-202.846	-210.953	-216.225	-24,4

Em. nettomenot jakautuvat toimielimittäin seuraavasti:

KÄYTTÖTALouden NETTOMENOJEN JAKAUTUMINEN sis. ja ulk.

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Keskusvaalilautakunta	-6.180	-6.895	-4.545	-4.727	-4.846	-34,1
Tarkastuslautakunta	-18.958	-14.910	-15.710	-16.339	-16.748	5,4
Kunnanhallitus	-1.005.789	-1.178.792	-1.370.981	-1.425.818	-1.461.461	16,3
Sosiaali- ja terveystk	-10.143.188	-9.892.831				
Sivistyslautakunta	-5.327.323	-5.668.426	-5.989.723	-6.229.304	-6.385.041	5,7
Tkn.- ja ympäristö ltk	-542.151	-689.229	-550.167	-566.975	-581.156	-20,2
Nettomenot yhteensä	-17.043.589	-17.451.083	-7.931.126	-7.783.413	-7.949.157	-54,6

Käyttötalousosa toimielimittäin, valtuustotasolla vahvistettavan luokituksen mukaisesti.

Toimielin	Tehtäväalue
Keskusvaalilautakunta	Vaalit
Tarkastuslautakunta	Tilintarkastus
Kunnanhallitus	Yleishallinto Kehittämis- ja vaikuttamistehtävät
Sivistyslautakunta	Hallinto Koulutoimi Varhaiskasvatus Vapaa-aikatoimi Kulttuuripalvelut Muut sivistyspalvelut

Tekninen- ja ympäristölautakunta	Hallinto ja ympäristönsuojelu Yhdyskuntapalvelut Kiinteistötoimi Rakennustarkastus ja maa-ainesvalvonta Ruokahuolto
----------------------------------	---

3.1 Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on yleisten valtakunnallisten vaalien järjestäminen. Yleisiä valtakunnallisia vaaleja ovat kuntavaalit, aluevaalit, eduskuntavaalit, presidentinvaalit ja EU-vaalit.

Toimielimen talousarvio yhteensä

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	3.368		6.000	6.240	6.396	100,0
Toimintamenot	-9.548	-6.895	-10.545	-10.967	-11.242	52,9
Toimintakate	-6.180	-6.895	-4.545	-4.727	-4.846	-34,1
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-78	-82	-1.064	-1.107	-1.135	1197,6

3.1.1 Vaalit

Tilivelvollinen: Keskusvaalilautakunnan sihteeri

Huhtikuussa 2023 järjestetään eduskuntavaalit, joissa valitaan kansanedustajat kaudelle 2023 – 2027.

Kuntastrategian toteuttaminen, vaalit	
Sujuva Sauvo - Kunnan kanssa on helppoa asioida. Sujuvat, modernit toimintatavat ja palveleva kohtaaminen.	
Tavoite 2023	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Eduskuntavaalit järjestetään Sauvossa onnistuneesti.	Äänestämässä tai ääntenlaskussa ei ole ongelmia Sauvossa ja Karunassa.

Olennainen riski 2023	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Sähkökatkot tai muut tietoliikenne-ongelmat vaikeuttavat äänestyksen järjestämistä.	2	3	Tietoliikenteelle luodaan varajärjestelmiä ja henkilöstön osalta huolehditaan sijaisjärjestelyistä.
Vaalilautakuntiin on vaikea löytää kelpoisia jäseniä.	3	2	Kunnanhallitus nimeää vaalilautakuntien jäsenet riittävän ajoissa.

3.2 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on hallinnon ja talouden tarkastamisen järjestäminen.

Toimielimen talousarvio yhteensä

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot						
Toimintamenot	-18.958	-14.910	-15.710	-16.339	-16.748	5,4
Toimintakate	-18.958	-14.910	-15.710	-16.339	-16.748	5,4
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-108	-90	-371	-385	-395	312,2

3.2.1 Tilintarkastus

Toiminnan päämääränä on edesauttaa hallinnon laillisuuden toteutumista sekä valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista.

Tilivelvollinen: Tarkastuslautakunta

Kuntastrategian toteuttaminen, tilintarkastus	
Sujuva Sauvo - Kuntatalous pidetään tasapainossa ja palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti ja laadukkaasti. Kunnan strategiset tavoitteet huomioidaan kunnan toiminnassa.	
Tavoite 2023	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Tilintarkastuksen lakisääteinen toteuttaminen vuoden 2022 tilinpäätöksen osalta.	Tarkastuksen toteutus ja tarkastuskertomuksen laadinta kesäkuun valtuuston tilinpäätöskokoukseen mennessä.

Olennainen riski 2023	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Tarkastuslautakunnan toimivuus ja osaaminen luottamushenkilö-vaihdosten jälkeen.	3	2	Uusien lautakunnan jäsenten perehdytys tehtävään kunnan viranhaltijoiden ja tilintarkastajan toimesta.

3.3 Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen tehtävänä on Sauvon kuntastrategian mukaisesti johtaa kunnan hallintoa sekä huolehtia kunnan taloudesta, taloudenhoidosta, elinkeinopolitiikasta, kaavoituksesta ja kuntien välisestä yhteistoiminnasta.

Kunnanhallitus valmistelee valtuustolle sen päätettävät asiat (pl. tarkastuslautakunnan valmistelemat asiat) ja huolehtii valtuuston päätösten täytäntöönpanosta.

Toimielimen talousarvio yhteensä

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	259.101	164.250	179.700	186.888	191.561	9,4
Toimintamenot	-1.264.889	-1.343.042	-1.550.681	-1.612.706	-1.653.022	15,5
Toimintakate	-1.005.789	-1.178.792	-1.370.981	-1.425.818	-1.461.461	16,3
Vyörytyseratulot	276.202	268.311	202.846	210.960	216.234	-24,4
Vyörytyseramot	-35.481	-34.566	-34.037	-35.397	-36.282	-1,5

Toimielimen henkilöstöresurssi

Henkilöstö TA 2023	Htv	Muutos 2022/2023
Kunnanjohtaja	1	-
Hallintojohtaja	1	-
Sivistysjohtaja	0,3	-
Pääkirjanpitäjä	1	-
Hallinnon suunnittelija	1	-
Kanslisti	1,1	-0,4
Asianhallintasihteeri	1	+1
Ympäristösihteeri	0	-0,2
Hankekoordinaattori	1	+1
Yhteensä	6,4	+1,4

3.3.1 Yleishallinto

Yleishallinnon tehtäväalueeseen sisältyvät:

- kunnallisjohtoon kuuluvien päätöksentekuelimien (valtuusto, hallitus, kunnanjohtaja) toiminta,
- hallintotoimiston tuottamat talouden- ja rahoituksen, henkilöstöhallinnon, vuokra-asuntohallinnon, tietohallinto sekä muut sisäiset ja ulkoiset palvelut,
- työyhteisön kehittämistoimintoina työsuojelu, yhteistoiminta ja työterveydenhuolto

- ja työllistämistehtävät, Turun seudun itäisten kuntien kuntayhteistyö sekä kuntien yleinen yhteistoiminta
- sekä muu yleishallinto: henkilötietosuoja ja arkistointi.

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	47.480	33.050	41.000	42.640	43.706	24,1
Toimintamenot	-916.494	-924.666	-987.225	-1.026.714	-1.052.383	6,8
Toimintakate	-869.014	-891.616	-946.225	-984.074	-1.008.677	6,1
Vyörytyserätulot	276.202	268.311	202.846	210.960	216.234	-24,4
Vyörytyserämenot	-30.040	-29.442	-29.134	-30.297	-31.054	-1,0

Tilivelvollinen: Hallintojohtaja

Kuntastrategian toteuttaminen, yleishallinto

Sujuva Sauvo - Kuntatalous pidetään tasapainossa ja palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti ja laadukkaasti. Palveluiden järjestämisessä käytetään eri tuottamisen vaihtoehtoja ja ne tuotetaan asiakaslähtöisesti.

Sujuva Sauvo - Henkilöstö on osaavaa ja palveluultista. Henkilöstö on ammattitaitoista ja voi hyvin. Kunta on vetovoimainen työnantaja.

Sujuva Sauvo - Palveluprosesseja järjeistetään ja digitalisoidaan, jotta ne olisivat tulevaisuudessa kattavammin ja nopeammin kuntalaisten saatavilla.

Sujuva Sauvo, Viestinnällä vetovoimaa - Kunnan toiminta on avointa ja sujuvaa. Tavoitteena on, että jokainen kuntalainen tuntee olevansa arvostettu ja hänen osallisuudellaan on merkitystä.

Tavoite 2023

Kuntaa ja sen toimintoja johdetaan suunnitelmallisesti kohti yhdessä määritellyjä tavoitteita.

Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo

Tiedolla johtamisen ohjelmisto on otettu onnistuneesti käyttöön ja sitä hyödynnetään päivittäisessä johtamisessa toimialoilla.

Sisäiset prosessit on tunnistettu ja kuvattu. Uusi asianhallintajärjestelmä on otettu käyttöön.

Kunnan työntekijät jaksavat ja viihtyvät paremmin työssään.

Työhyvinvointikyselyn tuloksia hyödynnetään työssäjaksamisen työkaluna yhdessä esihenkilöiden, henkilöstön ja työterveyshuollon kanssa. Palkkausjärjestelmän päivitys.

Pitkien sairauspoissaolojen määrä laskee vuoteen 2022 verrattuna.

Kunnallisesta päätöksenteosta viestitään aktiivisesti, avoimesti ja ennakoiden kuntalaisille.

Luodaan kunnan luottamuselimille ohjeet ja mallit, jotta kuntalaisilla olisi paremmat mahdollisuudet seurata ja osallistua kunnan päätöksentekoon.

Olennainen riski 2023	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Johtamisessa ja esihenkilötyössä ei hyödynnetä olemassa olevia toimintaohjeita.	3	2	Uusien lautakunnan jäsenten perehdytys tehtävään kunnan viranhaltijoiden ja tilintarkastajan toimesta.
Vaihtuvuus kunnan keskeisissä tehtävissä.	3	3-4 tehtävästä riippuen	Panostetaan hyvään työilmapiiriin ja työhyvinvointiin. Lisätään työparityöskentelyä ja muuta yhteistyötä, jotta pienempi osa kunnan toiminnoista olisi vain yhden ihmisen varassa. Tehtäväkuvien ja prosessikuvausten päivittäminen.

3.3.2 Kehittämisen- ja vaikuttamistehtävät

Tehtäväalueeseen sisältyvät:

- elinkeinotoimi - yrityspalvelut ostetaan Turun seudun kehitys Oy:lta
- elinvoimatoimikunta ja vapaa-ajanasukkaiden toimikunta
- kunnan markkinointi ja viestintä
- toimiva maankäyttö ja kaavoittaminen
- joukkoliikennepalvelut
- työllisyyspalvelut, jotka ostetaan Paimion kaupungilta
- maaseutupalvelut, jotka ostetaan Paimion kaupungilta
- maahanmuuttopalvelut, jotka ostetaan Paimion kaupungilta
- matkailupalveluiden kehittäminen yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	211.621	131.200	138.700	144.248	147.855	5,7
Toimintamenot	-304.276	-382.376	-563.456	-585.992	-600.639	47,4
Toimintakate	-92.655	-251.176	-424.756	-441.744	-452.784	69,1
Vyörytysratulot						
Vyörytysramenot	-5.041	-4.812	-4.903	-5.100	-5.228	1,9

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja (elinkeinotoimi, kaavoittaminen), sivistysjohtaja (markkinointi), hallintojohtaja (joukkoliikennepalvelut, työllistämispalvelut, maahanmuuttopalvelut, maaseutupalvelut)

Kuntastrategian toteuttaminen, kehittämis- ja vaikuttamistehtävät	
<p>Sujuva Sauvo – sujuvat elinkeinopalvelut, sujuvat tonttikaupat, sujuva asiointi työllisyyspalveluiden ja maaseutupalveluiden kanssa</p> <p>Viestinnällä vetovoimaa – tavoitteellinen kuntamarkkinointi, joka tähtää väkiluvun kasvuun sekä matkailun vetovoiman lisäämiseen</p> <p>Kasvun mahdollistajat – kiinnostavien asuinalueiden rakentaminen Sauvoon ja erilaisten asumismahdollisuuksien vahvistaminen toimivalla kaavoituksella ja monipuolisella tonttivarannolla</p>	
Tavoite 2023	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Vahvistetaan elinkeinopalveluita ja matkailun edistämistä	<p>Elinvoimatyön hankekoordinaattorin palkkaaminen.</p> <p>Vähintään yhden uuden elinvoimahankkeen käynnistäminen.</p>
Rakennusprojektien edistäminen	<p>Vähintään yhden uuden yksityisen asuntohankkeen käynnistyminen.</p> <p>Myydyt tontit. Vähintään 3 kpl.</p>

Olennainen riski 2023	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Epävarmuus taloudessa ja rakennusteollisuudessa vähentää rakentamisen investointeja.	4	3	Aktiivinen yhteydenpito kiinteistöyrityksiin Sauvon asuntojen kovaan kysyntään liittyen.
Henkilöstöriski. Osaavan hankekoordinaattorin rekrytoinnissa epäonnistuminen.	3	2	Rekrytointiprosessiin panostaminen.
Ukrainalaisten pakolaisten määrä Sauvossa kasvaa merkittävästi vuonna 2023.	3	4	Valmistautuminen ja varautuminen sidosryhmien kanssa erilaisiin vaihtoehtoihin. Hätmajoitukseen varautuminen.

3.4 Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan toiminnan päämääränä on Sauvon asukkaiden tarpeita vastaavien varhaiskasvatus-, opetus-, sivistys-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden järjestäminen ja saatavuuden varmistaminen.

Kunta järjestää varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut pääosin itse lukuun ottamatta vaativaa erityisopetusta ja ruotsinkielistä opetusta, jotka järjestetään yhteistyössä naapurikuntien kanssa. Lakisääteisiä ja lasten/oppilaiden tarpeiden mukaisia palveluita tuottaessa huolehditaan erityisesti laadusta, oikeudenmukaisuudesta, joustavuudesta sekä lapsi-/oppilaslähtöisyydestä.

Liikuntapalvelut vastaa liikuntatoiminnan edellytysten luomisesta kunnassa ja sillä tarkoitetaan monialaista yhteistyötä kunnan muiden toimialojen, urheiluseurojen ja yhdistysten kanssa. Kulttuuripalvelut vastaa kulttuuri-, kirjasto- ja museotoiminnasta sekä Elopäivien järjestämisestä.

Nuorisotoimi tukee nuorten kasvua ja omaehtoista toimintaa, edistää nuorten hyvinvointia ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Kunnassa toimii nuorisovaltuusto.

Kunta edistää elinikäistä oppimista ja eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvointia tarjoamalla vapaan sivistystyön koulutuspalveluita (kansalaisopisto ja taiteen perusopetus) joko Sauvossa kunnan tiloissa tai Paimiossa yhteistyösopimuksen mahdollistamana.

Toimielimen talousarvio yhteensä

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	461.824	494.287	539.512	561.093	575.121	9,1
Toimintamenot	-5.789.146	-6.162.713	-6.529.235	-6.790.397	-6.960.162	5,9
Toimintakate	-5.327.323	-5.668.426	-5.989.723	-6.229.304	-6.385.041	5,7
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-114.803	-111.195	-100.976	-105.013	-107.637	-9,2

3.4.1 Hallinto

Tehtäväalueeseen sisältyvät sivistystoimen hallintopalvelut, sivistystoimen korona-avustus ja koronan vaikutuksiin liittyvät hankkeet.

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	15.219	53.000	80.000	83.200	85.280	50,9
Toimintamenot	-114.048	-171.060	-277.756	-288.867	-296.088	62,4
Toimintakate	-98.829	-118.060	-197.756	-205.667	-210.808	67,5
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-3.400	-3.376	5.691	-5.918	-6.066	68,6

Tilivelvollinen: sivistysjohtaja

Tehtäväalueen henkilöstöresurssi

Henkilöstö 2023	Htv	Muutos 2022/2023
Sivistysjohtaja	0,7	-
Toimistosihteeri	1	-
Yhteensä	1,7	-

Kuntastrategian toteuttaminen, sivistyslautakunnan hallinto	
<p>Sujuva Sauvo – kuntalaisten tarpeita vastaavien varhaiskasvatus-, opetus-, sivistys-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden järjestämisestä ja sujuvan saatavuuden varmistamisesta kuntalaisia kuunnellen työntekijöiden hyvinvointi keskiössä.</p> <p>Viestinnällä vetovoimaa – sivistystoimen hallinto markkinoi tehokkaasti ja innovatiivisesti toimivia perhepalveluita yli kuntarajojen.</p>	
Tavoite 2023	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Lapsiperhepalveluiden, erityisesti päiväkotia Hakkiskodon ja Sauvon koulukeskuksen markkinointi	Uusien varhaiskasvatukseen ja kouluun tulleiden lasten ja oppilaiden lukumäärä, enemmän kuin vuonna 2022.
Hyvän työnantajakuvaan levittäminen takaa onnistuneen rekrytointiprosessin.	Auki oleviin tehtäviin löydetään pätevät ja ammattitaitoiset tekijät.

Olennainen riski 2023	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1–5)	Riskin seurausten vaikutukset (1–5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Erikokoiset ikäluokat ja nuorimmissa ikäluokissa näkyvä yleinen syntyvyyden lasku	4	3	Pitkän tähtäimen rekrytointi- ja Kouluttautumissuunnitelman käyttöönotto.

3.4.2 Koulutoimi

Tehtäväalueeseen sisältyvät perusopetuksen järjestäminen, koulukuljetukset sekä koulun kehittämishankkeet.

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	226.782	267.237	245.712	255.541	261.930	-8,1
Toimintamenot	-3.424.461	-3.620.087	-3.653.321	-3.799.448	-3.894.434	0,9
Toimintakate	-3.197.679	-3.352.850	-3.407.609	-3.543.907	-3.632.504	1,6
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-45.427	-42.646	-32.373	-33.668	-34.509	-24,1

Tilivelvollinen: rehtori

Tehtäväalueen henkilöstöresurssi

Henkilöstö 2023	Htv	Muutos 2022/2023
Luokanopettaja	10	-
Eriytyisluokanopettaja	3	-
Eriytyisopettaja	2	-
Aineenopettaja	10	-
Sivutoiminen tuntiopettaja	0,95	0,65
Koulunkäynninohjaaja	6	+1
Henkilökohtainen ohjaaja	3	+1
Ap/ip-ohjaaja	1	-
Rehtori	1	-
Yhteensä	36,95	+2,65

Kuntastrategian toteuttaminen, koulutoimi

Sujuva Sauvo – lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen osana kouluarkea, kaiken keskiössä hyvinvoiva oppilas.

Viestinnällä vetovoimaa – toimivaa perusopetusta ja uutta koulurakennusta markkinoidaan aktiivisesti.

Kasvun mahdollistajat – koulun oppilasryhmien koko mahdollistaa uusien oppilaiden tulon ryhmään kesken lukuvuoden.

Tavoite 2023

Kodin ja koulun yhteinen kasvatusvastuu oppilaista.

Harrastustakuun toteuttaminen 1–9 luokkien oppilaille.

Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo

Vanhempainvarttien osallistumisprosentti, yli 90%

Harrastamisen osallistumisprosentti /koulun oppilasmäärä, yli 75 %

Jokainen koulun oppilas syö lämpimän kouluruokasuositusten mukaisen lounaan koulupäivän aikana.	Tyytyväisyyskysely keväällä 2023 ja syksyllä 2023, yleisarvosanan keskiarvo.
---	--

Olennainen riski 2023	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Oppilashuollon henkilöstön siirtyessä hyvinvointialueen palvelukseen yhteistyö vaikeutuu ja monimutkaistuu.	3	4	Tiivis yhteistyö siirtyvän henkilökunnan kanssa.
Suuret muutokset valmistavan opetuksen oppilaiden lukumäärässä vuoden aikana.	4	3-4	Varautuminen valmistavan opetuksen henkilöstöresurssiin talousarviossa. Suunnitelmat eri skenaarioiden varalta.

3.4.3 Varhaiskasvatus

Tehtäväalueeseen sisältyvät:

- Varhaiskasvatuksen johtaminen ja hallinto
- Varhaiskasvatuksen hankkeet
- Päiväkotit ja Hakkiskoto
- Perhepäivähoito
- Lasten kotihoidontuki
- Esiopetus ja esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	210.066	164.450	152.000	158.080	162.032	-7,6
Toimintamenot	-1.948.368	-1.989.046	-2.076.812	-2.159.882	-2.213.883	4,4
Toimintakate	-1.738.303	-1.824.596	-1.924.812	-2.001.802	-2.051.851	5,5
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-50.185	-49.433	-49.277	-51.247	-52.528	-0,3

Tilivelvollinen: varhaiskasvatuksen päällikkö

Tehtäväalueen henkilöstöresurssi

Henkilöstö 2023	Htv	Muutos 2022/2023
Varhaiskasvatuksen päällikkö, päiväkodinjohtajan tehtävät	1	-
Päiväkodin johtaja	0	-1
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	-
Varhaiskasvatuksen opettaja	8	-1
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	13	-1
Perhepäivähoitaja	4	-
Päiväkotiapulainen	1	-
Vuorohoidon lastenhoitaja	0,5	-
Yhteensä	28,5	-3

Kuntastrategian toteuttaminen, varhaiskasvatus

Sujuva Sauvo – Varhaiskasvatuksen lähtökohtana ovat hyvinvoiva lapsi sekä tyytyväinen perhe. Toimiva ja luottamuksellinen yhteistyö saavutetaan sujuvalla asioinnilla sekä toiminnan läpinäkyvyydellä.

Viestinnällä vetovoimaa – toimivaa varhaiskasvatusta ja uutta päiväkotirakennusta markkinoidaan aktiivisesti.

Kasvun mahdollistajat – varhaiskasvatuksen lapsiryhmien koko ja henkilöstömitoitus mahdollistaa uusien lasten tulon varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen kesken talousarviovuoden.

Tavoite 2023	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Toimiva yhteistyö kodin ja varhaiskasvatuksen välillä.	Yhteisöllisen oppilashuoltotyön vakiinnuttaminen ja vanhempien osallistuminen kokouksiin. Osallistumisprosentti, yli 90 %
Varhaiskasvatuspaikan hakemisen selkeys ja sujuvuus asioinnissa.	Selkeä, aukikirjoitettu hakuprosessi on kuvattu kunnan verkkosivuilla.
Nivelvaiheyhteistyön (varhaiskasvatus-esiopetus-koulu) kehittäminen.	Toiminnan arviointijärjestelmän luominen ja käyttöönotto.

Olennainen riski 2023	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Sähköinen läsnäolokirjaus- ja hoitoaikavarausjärjestelmä ei toimi tavoitteiden mukaisesti.	4	3	Järjestelmän hallinnan asiantuntijapalveluita on riittävästi ja nopeasti saatavilla.
Pätevän varhaiskasvatuksen henkilöstön rekrytointin vaikeudet.	4	3	Kunnan varhaiskasvatuksen hyvien työolosuhteiden markkinointi.

3.4.4 Vapaa-aikatoimi

Tehtäväalueeseen sisältyvät nuorisotoimi, etsivä nuorisotyö ja pajatoiminta sekä liikuntatoimi ja kuntosali.

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	3.323	5.300	57.500	59.800	61.295	984,9
Toimintamenot	-88.145	-125.637	-234.793	-244.187	-250.293	86,9
Toimintakate	-84.823	-120.337	-177.293	-184.387	-188.998	47,3
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-3.651	-3.595	-2.806	-2.918	-2.991	-21,9

Vapaa-aikatoimi, kulttuuripalvelut, muut sivistyspalvelut henkilöresurssi yhteensä

Henkilöstö TA 2022	Htv	Muutos 2022/2023
Nuoriso-ohjaaja	1,2	+0,2
Kirjastonjohtaja	1	-
Kirjastontyöntekijä	1	+0,2
Hyvinvointikoordinaattori	0,5	+0,5
Yhteensä	3,7	+0,9

Tilivelvollinen: kirjastonjohtaja; nuorisotoimen osalta sivistysjohtaja

Kuntastrategian toteuttaminen, vapaa-aikatoimi

Sujuva Sauvo – vapaa-aikatoimen toiminnan lähtökohtana on hyvinvoiva ja terve kuntalainen. Nuorisotoimen asioissa tehdään tiivistä yhteistyötä koulukeskuksen kanssa ja paikallisten yhdistysten kanssa. Nuorisotila on kirjaston yhteydessä ja avoinna iltaisin ja viikonloppuisin. Liikuntatoimen tehtävänä on luoda edellytyksiä kunnassa vapaaehtoisvoimin tehtävälle liikuntatyölle tarjoamalla liikuntapaikkoja ja liikuntamahdollisuuksia kuntalaisten käyttöön sekä tukemalla liikuntatoiminnan järjestämistä myöntämällä avustuksia sauvolaisille yhdistyksille.

Viestinnällä vetovoimaa – Sauvon monipuolisista harrastusmahdollisuuksista viestitään aktiivisesti.

Kasvun mahdollistajat – Sauvon kattavat harrastusmahdollisuudet ja aktiivinen yhdistystoiminta houkuttavat muuttamaan Sauvoon.

Tavoite 2023	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Kunnan hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyön (hyte) riittävä resurssointi.	Osa-aikaisen hyvinvointityön koordinaattorin palkkaaminen. Aloittaa tehtävässä viimeistään syyskuussa 2023.
Poikkihallinnollisen liikunnan edistämisen työryhmän perustaminen.	Ryhmän kokoontumisten lukumäärä, vähintään kaksi kertaa vuodessa.
Nuoriso-ohjaaja työskentelee osana kouluyhteisöä.	Nuoriso-ohjaajan ohjaamat kerhot, vähintään kaksi kerhoa vuodessa.

Olennainen riski 2023	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Osa nuorista ei koe nuorisotaloa omaksi kokoontumispaikakseen.	5	2	Nuorisotyön jalkautuminen viikonloppuisin. Haetaan hankerahoitusta ohjaajan palkkaamiseksi koulunuorisotyöhön.
Osa-aikaisen hyvinvointikoordinaattorin työaika kuluu liikaa hallinnollisiin tehtäviin.	3	1	Tehtävänkuva suunnitellaan niin, että konkreettinen liikuntatyö on keskiössä. Hallinnollisia hyte-tehtäviä jaetaan eri toimialoille.

			Koordinaatiovastuu hallintotoimessa.
--	--	--	--------------------------------------

3.4.5 Kulttuuripalvelut

Tehtäväalueeseen sisältyvät kirjastotoimi, kotiseutumuseo ja kulttuuritoimi.

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	6.435	4.300	4.300	4.472	4.584	0,0
Toimintamenot	-182.295	-219.883	-247.553	-257.453	-263.890	12,6
Toimintakate	-175.862	-215.583	-243.253	-252.981	-259.306	12,8
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-12.140	-12.145	-10.616	-11.040	-11.315	-12,6

Tilivelvollinen: kirjastonjohtaja

Kuntastrategian toteuttaminen, kulttuuritoimi	
<p>Sujuva Sauvo – Kulttuuripalveluiden toiminnan lähtökohtana on hyvinvoiva kuntalainen.</p> <p>Kulttuuripalvelut tuottavat laadukkaita palveluita paikallisesti sekä kuntien välisellä yhteistyöllä ja yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Kirjastopalvelut ovat sujuvasti saatavilla.</p> <p>Viestinnällä vetovoimaa – Sauvon monipuolisia museo- ja kulttuuritapahtumia markkinoidaan aktiivisesti.</p> <p>Kasvun mahdollistajat – Sauvon kattavat harrastusmahdollisuudet ja aktiivinen yhdistystoiminta houkuttavat muuttamaan Sauvoon.</p>	
Tavoite 2023	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Kirjaston säännölliset aukioloajat myös loma-aikoina.	Kirjasto on auki ympäri vuoden ja kirjastosta tehdään kunnan matkailun infopiste kesäkuukausiksi.
Sauvon Elopäivät järjestetään kesällä 2023.	Elopäivien osallistujamäärä, tyytyväisyyskyselyn tulokset.
Sauvon kunnan kulttuuristrategian laadinta.	Kulttuuristrategian hyväksyminen valtuustossa.
	Kulttuuripolun toteuttaminen yhteistyössä koulun ja varhaiskasvatuksen kanssa osana kulttuuristrategian laadintaa.

Olennainen riski 2023	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Henkilöstöresurssi kirjastossa ei ole riittävä, ja johtaa kirjaston suunnittelemaan kiinnioloon.	3	2	Varahenkilöjärjestelmän luominen lyhyisiin poikkeustapauksiin.
Tietotekniset ongelmat kirjaston ohjelmistoissa.	3	3	Kirjaston aukioloaikojen huomioinen ict-asioissa. Tietotekniikka-osaamisen sekä kaluston ajantasaisuuden ylläpito.

3.4.6 Muut sivistyspalvelut

Tehtäväalueeseen sisältyvät Paimion opiston (kansalaisopisto) ja Paimion musiikkiopiston kurssitarjonta Sauvossa.

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot						
Toimintamenot	-31.827	-37.000	-39.000	-40.560	-41.574	5,4
Toimintakate	-31.827	-37.000	-39.000	-40.560	-41.574	5,4
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot			-213	-222	-228	100,0

Tilivelvollinen: sivistysjohtaja

Kuntastrategian toteuttaminen, kulttuuritoimi	
<p>Sujuva Sauvo – Kansalaisopisto ja musiikkiopistotoiminnan lähtökohtana on hyvinvoiva kuntalainen. Toiminnan tavoitteena on aktivoida kuntalaisia yhteiskunnallisesti ja tarjota mahdollisuus elinikäiseen oppimiseen.</p> <p>Viestinnällä vetovoimaa – Sauvon monipuolisista kurssitarjontaa kehitetään ja markkinoidaan aktiivisesti.</p>	
Tavoite 2023	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Uusien asiakasryhmien houkuttelevuus kansalaisopistotoiminnan pariin.	Uusien Sauvossa tarjottavien ja toteutuvien kurssien lukumäärä, vähintään neljä uutta kurssia.

Olellainen riski 2023	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Uusi asiakaskunta ei motivoitu tarjotuista kursseista.	3	2	Aktiivinen markkinointi ja nopea reagointi kurssitoiveisiin.

3.5 Tekninen ja ympäristölautakunta

Teknisen- ja ympäristölautakunnan vastuualueeseen kuuluvat hallintopalvelut, ympäristönsuojelu, ympäristöterveydenhuolto, liikenneväylät, yleiset alueet, vesihuoltolaitos, muiden toimielinten käytössä olevat rakennukset, asuinrakennukset, osakehuoneistot, muut rakennukset, maa- ja metsätilat, tarkastustoiminta, yksityistiet, ruokahuolto ja puhtaus.

Teknisen ja ympäristölautakunnan tehtävänä on järjestää lakisääteiset rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelun palvelut muiden yllä- ja kunnossapito palveluiden lisäksi. Palvelut järjestetään osin omana tuotantona ja osin ostopalveluna.

Toimielimen talousarvio yhteensä

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	2.307.801	2.401.543	2.698.611	2.806.555	2.876.719	12,4
Toimintamenot	-2.849.952	-3.090.772	-3.248.778	-3.373.530	-3.457.875	5,1
Toimintakate	-542.151	-689.229	-550.167	-566.975	-581.156	-20,2
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-68.173	-65.380	-66.398	-69.051	-70.776	1,6

Toimielimen henkilöstöresurssi

Henkilöstö TA 2023	Htv	Muutos 2022/2023
Tekninen johtaja	1	-
Rakennustarkastaja	1	-
Ympäristösihteeri	0,6	-0,4
Työnjohtaja, kiinteistötoimi	1	-
Toimistosihteeri	1	-
Kiinteistönhoitaja	2	-1
Palvelupäällikkö	1	-
Työnohjaaja, puhtaanapito	1	-1
Kokki	2	-4
Laitoshuoltaja	2	-1
Siistijä	3	-
Ruokapalvelutyöntekijä	1	+0,5
Yhteensä	16,6	-6,9

3.5.1 Hallinto ja ympäristönsuojelu

Hallinnon tehtävänä on vastata teknisen toimen palveluiden tuottamisesta ja koordinoimisesta. Ympäristönsuojelu on viranomaistoimintaa, jonka tavoitteena

on mm. turvata ympäristönsuojelun valvonta ja terveellinen ympäristö. Siirretty ympäristöterveydenhuolto.

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	4.300	3.000	2.500	2.600	2.665	-16,7
Toimintamenot	-262.928	-262.159	-428.423	-445.560	-456.699	63,4
Toimintakate	-258.628	-259.159	-425.923	-442.960	-454.034	64,3
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-16.083	-16.063	-22.767	-23.678	-24.269	41,7

Tilivelvollinen: tekninen johtaja, ympäristösihteeri

Kuntastrategian toteuttaminen, hallinto ja ympäristönsuojelu	
Sujuva Sauvo – Hallinto ja ympäristönsuojelu tuottaa palveluita kuntalaisille sujuvasti ja asiakaslähtöisesti, sekä vastaa teknisen toimen henkilöstön johtamisesta, sekä turvallisuudesta ja terveellisestä asuinympäristöstä.	
Tavoite 2023	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Henkilöstö on ammattitaitoista ja voi hyvin.	Kaikki paikat ovat täytettyinä. Talousarviovuoden aikana vapautuvat paikat saadaan täytettyä alle 4kk kuluessa. Henkilöstön suunnitelmallinen kouluttaminen. Koulutuspäivien määrä. Työhyvinvointikyselyn tulokset.
Turvallinen ja terveellinen ympäristö.	Ympäristönsuojelun valvontaohjelman mukaiset tarkastukset on suoritettu.

Olennainen riski 2023	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Osaavan henkilöstön saatavuus, rekrytointivaikeudet.	4	2-3 tehtävästä riippuen.	Johtamiseen ja esimiestyöhön panostaminen.

3.5.2 Yhdyskuntapalvelut

Yhdyskuntapalveluiden tehtävänä on toteuttaa kunnan hallinnoiman infrastruktuurin hoito ja ylläpito.

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	138.017	125.790	94.635	98.420	100.880	-24,8
Toimintamenot	-314.417	-376.959	-445.804	-458.435	-469.899	18,3
Toimintakate	-176.400	-251.169	-351.169	360.015	-369.019	39,8
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-7.638	-7.465	-7.505	-7.805	-8.000	0,5

Tilivelvollinen: tekninen johtaja, työnjohtaja

Kuntastrategian toteuttaminen, yhdyskuntapalvelut	
Sujuva Sauvo – asiointi yhdyskuntapalveluiden kanssa toimii sujuvasti ja ensisijaisesti sähköisesti.	
Kasvun mahdollistajat – toimiva perusinfra sekä esteettinen ympäristö kunnan keskustaa-ajamassa sekä keskeisillä asuinalueilla mahdollistavat uusien asuntojen rakentamisen ja väkiluvun kasvun Sauvossa.	
Tavoite 2023	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Turvallisen liikkumisen mahdollistaminen.	Kesä- ja talvihoidon onnistuminen, liikenneturvallisuustyöryhmän aktiivinen toiminta, vähintään kaksi kokousta vuodessa.
Toimiva asumisen infrastruktuuri.	Laaditaan kattava hulevesiselvitys talousarviovuoden aikana. Selvityksen käsittely lautakunnassa ja kunnanhallituksessa.
Ympäristön esteettisyyden lisääminen.	Laaditaan yleisten alueiden vihersuunnitelma. Suunnitelman käsittely lautakunnassa. Lisätään ympäristöön nykyistä enemmän erilaisia hoidettuja alueita. Hoidettujen alueiden pinta-ala lisääntyy talousarviovuoden aikana.

Olennainen riski 2023	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1–5)	Riskin seurausten vaikutukset (1–5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Ulkopuolisten töiden laatu.	3	3	Lisätään kohteissa tapahtuvaa valvontaa ja otetaan käyttöön aloituspalaverit yhteisten tavoitteiden selkeyttämiseksi.

3.5.3 Kiinteistötoimi

Kiinteistötoimen tehtävänä on toteuttaa kunnan hallinnoiminen kiinteistöjen hoito taaten rakennusten turvallisuus ja terveellisyys. Puhtauspalvelut on siirretty vuoden 2023 talousarviossa kiinteistötoimen alaisuuteen.

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	1.165.138	1.202.201	2.206.706	2.294.974	2.352.349	83,6
Toimintamenot	-930.216	-903.821	-1.854.150	-1.928.317	-1.976.525	105,1
Toimintakate	234.922	298.380	352.556	366.657	375.824	18,2
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-13.686	-12.066	-23.868	-24.821	-25.442	97,8

Tilivelvollinen: tekninen johtaja, työnjohtaja

Kuntastrategian toteuttaminen, kiinteistötoimi	
<p>Sujuva Sauvo – asiointi kiinteistötoimen kanssa toimii sujuvasti ja ensisijaisesti sähköisesti. Tehdään ylläpitoa, kunnostusta ja investointeja kiinteistöihin, niin, että rakennusten käyttöikä pitenee ja on kokonaistaloudellisesti järkevää.</p> <p>Viestinnällä vetovoimaa – hyvässä kunnossa olevat ja kauniit kunnan omistamat kiinteistöt tukevat kunnan markkinointia.</p> <p>Kasvun mahdollistajat – kunta edistää monipuolista asumista kunnassa ensisijaisesti tytäryhteisöjen vuokra-asuntojen kautta, mutta kunnan omistuksessa olevat vuokra-asunnot tukevat erilaisia asumismahdollisuuksia kunnassa.</p>	
Tavoite 2023	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Kunnan kiinteistöt pidetään kunnossa, terveellisinä ja turvallisina	Suunnitelmallinen ylläpito ja korjausvelan pienentäminen.
Kunta tulee käyttämään enemmän kestäväää energiaa	Korvataan energiaa käyttävät järjestelmät vähemmän ja puhtaampaa energiaa käyttävillä.

Olennainen riski 2023	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Energian hinnan nousu.	4	3	Hankintasopimusten käyttö. Toimenpiteet energian kulutuksen vähentämiseksi.
Yllättävät vahingot rakennuksissa.	3	3	Jatkuva ja järjestelmällinen kunnonseuranta.

3.5.4 Rakennustarkastus ja maa-ainesvalvonta

Rakennusvalvonta on viranomaistoimintaa, jonka tavoitteena on mm. edistää hyvää rakennustapaa, turvallisen, terveellisen ja viihtyisän maiseman toteutumista, kehittämistä ja säilymistä huomioiden ympäristönäkökohdat.

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	51.165	45.000	30.000	31.200	31.980	-33,3
Toimintamenot	-129.267	-138.626	-124.952	-129.950	-133.199	-9,9
Toimintakate	-78.101	-93.626	-94.952	-98.750	-101.219	1,4
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-6.960	-6.943	-5.301	-5.512	-5.649	-23,6

Tilivelvollinen: tekninen johtaja, rakennustarkastaja

Kuntastrategian toteuttaminen, rakennustarkastus ja maa-ainesvalvonta	
Sujuva Sauvo – rakennusvalvonnan ja maa-ainesvalvonnan kanssa asiointi on helppoa ja vaivatonta.	
Kasvun mahdollistajat – rakentamiseen suhtaudutaan kannustaen ja pyritään löytämään asiakkaan kanssa yhteistyössä ratkaisut lainmukaisen rakentamisen edistämiseen.	
Tavoite 2023	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Palvelut ovat nopeasti ja kattavasti saatavilla	Normaalimuotoinen ohjeiden mukaan täytetty rakennuslupa käsitelty 2 viikossa.

Olennainen riski 2023	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Mahdolliset lakimuutokset ja niiden vaikutus rakennusvalvontaan.	4	1	Seurataan aktiivisesti lakiesityksiä, sekä niiden mukanaan tuomia muutoksia.

3.5.5 Ruokahuolto

Ruokahuolto huolehtii Sauvon ruokapalveluiden tuottamisesta pääasiassa Sauvon koulukeskuksessa kouluun ja päiväkotiin.

	TP 2021, €	TA 2022, €	TA 2023, €	TS 2024, €	TS 2025, €	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	949.180	1.025.552	364.770	379.361	388.845	-64,4
Toimintamenot	-999.656	-1.177.240	-395.449	-411.268	-421.553	-66,4
Toimintakate	-50.476	-151.688	-30.679	-31.907	-32.708	-79,8
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-22.314	-21.681	-6.957	-7.235	-7.416	-67,9

Tilivelvollinen: tekninen johtaja, palvelupäällikkö

Kuntastrategian toteuttaminen, puhtaus- ja ruokapalvelut
Sujuva Sauvo – ruokahuollon tehtävänä on tuottaa ruokapalvelut kunnan käyttöön kokonaistaloudellisesti ja tehokkaasti. Palveluita tuotetaan hyvässä yhteistyössä eri toimialojen välillä lasten hyvinvointia ja terveyttä edistäen.

Viestinnällä vetovoimaa – kunnan oma keittiö on vetovoimatekijä Sauvon koululle ja päiväkodille, jota on hyvä tuoda esiin myös kunnan markkinoinnissa. Lähiseudun elinvoimaa edistämään käyttämällä mahdollisimman paljon paikallisia tuotteita ja lähiruokaa.

Tavoite 2023

Kunta tulee käyttämään enemmän lähiruokaa.

Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo

Hankintasopimusten rajoissa pyritään lisäämään lähialueen tuottajien tuotteiden käyttöä.

Olennainen riski 2023	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Elintarvikkeiden hintojen nousu.	4	2	Hankintasopimukset, toimittajien vertailu ja tarvittaessa ruokalistan muutokset.
Toiminnan tason turvaaminen. Yksittäisten työntekijöiden poissaolo vaikeuttaa toimintaa.	3	3	Selvitetään sijaisten ja mahdollisten ostopalveluiden käytettävyys.

4. Tuloslaskelma

	TP	TA	TA	TS	TS	mu %
Ulkoinen	2021	2022	2023	2024	2025	TA / TA
TULOSLASKELMA						
Toimintatuotot						
Myyntituotot	676 664	480 127	351 947	366 025	375 176	-26,7
Maksutuotot	748 045	689 260	176 000	183 040	187 616	-74,5
Tuet ja avustukset	303 264	159 000	259 000	269 360	276 094	62,9
Vuokratuotot	259 518	261 200	869 050	903 812	926 408	232,7
Muut tuotot	132 026	51 500	47 000	48 880	50 102	-8,7
Muut toimintatuotot	391 545	312 700	916 050	952 692	976 510	192,9
Toimintatuotot	2 119 517	1 641 087	1 702 997	1 771 117	1 815 396	3,8
Toimintakulut						
Palkat ja palkkiot	-5 512 304	-5 821 378	-4 242 884	-4 412 600	-4 522 915	-27,1
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-1 238 043	-1 125 015	-865 731	-900 361	-922 872	-23
Muut henkilösivukulut	-104 507	-187 855	-135 171	-140 574	-144 087	-28
Henkilösivukulut	-1 342 551	-1 312 870	-1 000 902	-1 040 935	-1 066 959	-23,8
Henkilöstökulut	-6 854 855	-7 134 248	-5 243 786	-5 453 535	-5 589 874	-26,5
Palvelujen ostot						
Asiakaspalvelujen ostot	-7 953 880	-7 609 847	-244 642	-254 428	-260 788	-96,8
Muiden palvelujen ostot	-2 860 939	-2 577 223	-2 564 006	-2 666 563	-2 733 228	-0,5
Palvelujen ostot	-10 814 819	-10 187 070	-2 808 648	-2 920 991	-2 994 016	-72,4
Ostot tilikauden aikana	-867 595	-1 038 251	-897 979	-933 897	-957 254	-13,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-867 595	-1 038 251	-897 979	-933 897	-957 254	-13,5
Avustukset	-351 464	-366 775	-250 700	-255 528	-261 916	-32
Vuokratulut						
Muut toimintakulut	-58 491	-29 686	-19 260	-20 030	-20 530	-35,1
TOIMINTAKULUT/MENOT	-19 163 107	-18 992 170	-9 634 123	-10 014 281	-10 264 648	-49,3
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ						
Kunnallisvero	11 006 829	10 169 300	5 455 000	5 398 000	5 492 000	
Kiinteistövero	1 189 518	1 169 000	1 225 000	1 225 000	1 225 000	
Osuus yhteisöverosta	758 515	590 000	559 000	510 000	530 000	
Verotulot	12 954 862	12 685 500	7 239 000	7 134 000	7 247 000	-42,9
Valtionosuudet						
Kunnan peruspalvelujen valtionosuudet	4 394 216	4 123 294	1 587 089			-61,5
Muut valtionosuudet	1 002 577	1 175 244	13 835			-98,8
Valtionosuudet	5 396 793	5 298 538	1 600 924	1 600 000	1 600 000	-69,8
Korkotuotot	80 664	40 000				-100
Muut rahoitustuotot	5 318	6 000				-100
Korkokulut	-18 852	-8 500	-140 000	-140 000	-140 000	
Muut rahoituskulut	-355	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	
Rahoitustuotot ja -kulut	66 776	36 500	-141 000	-141 000	-141 000	-486,3
VUOSIKATE	1 374 842	669 455	767 798	349 836	256 748	14,7
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-537 556	-671 617	-689 081	-716 644	-734 561	2,6
Poistot ja arvonalentumiset	-537 556	-671 617	-689 081	-716 644	-734 561	2,6
TILIKAUDEN TULOS	837 286	-2 162	78 717	-366 808	-477 813	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	837 286	-2 162	78 717	-366 808	-477 813	

TULOSLASKELMA	Tilinp.	TA	TA
ulkoinen / sisäinen	2021	2022	2023
TULOSLASKELMA			
Toimintatuotot			
Myyntituotot	1 598 322	1 505 679	714 717
Maksutuotot	748 045	689 260	176 000
Tuet ja avustukset	303 264	159 000	259 000
Vuokratuotot	1 270 743	1 337 601	2 227 106
Muut tuotot	132 026	51 500	47 000
Toimintatuotot	4 052 401	3 743 040	3 423 823
Toimintakulut			
Palkat ja palkkiot	-5 512 304	-5 886 378	-4 242 884
Eläkekulut	-1 238 043	-1 125 015	-865 731
Muut henkilösivukulut	-104 507	-187 855	-135 171
Henkilösivukulut	-1 342 551	-1 312 870	-1 000 902
Henkilöstökulut	-6 854 855	-7 199 248	-5 243 786
Asiakaspalvelujen ostot	-7 953 880	-7 609 847	-244 642
Muiden palvelujen ostot	-3 782 597	-3 622 775	-2 926 776
Palvelujen ostot	-11 736 477	-11 232 622	-3 171 418
Ostot tilikauden aikana	-867 595	-1 038 251	-897 979
Aineet, tarvikkeet ja tavar	-867 595	-1 038 251	-897 979
Avustukset	-351 464	-366 775	-250 700
Vuokratulot	-1 227 108	-1 327 541	-1 771 806
Muut toimintakulut	-58 491	-29 686	-19 260
Toimintakulut	-21 095 990	-21 194 123	-11 354 949
Toimintakate	-17 043 589	-17 451 083	-7 931 126
Verotulot	12 954 862	12 685 500	7 239 000
Kunnan peruspalvelujen valt	4 394 216	4 123 294	1 587 089
Muut valtionosuudet	1 002 577	1 175 244	13 835
Valtionosuudet	5 396 793	5 298 538	1 600 924
Korkotuotot	80 664	40 000	
Muut rahoitustuotot	5 318	6 000	
Korkokulut	-18 852	-8 500	-140 000
Muut rahoituskulut	-355	-1 000	-1 000
Rahoitustuotot ja -kulut	66 776	36 500	-141 000
Vuosikate	1 374 842	569 455	767 798
Suunnitelman mukaiset poist	-537 556	-671 617	-689 081
Poistot ja arvonalentumiset	-537 556	-671 617	-689 081
Tilikauden tulos	837 286	-102 162	78 717
Tilikauden ylijäämä (alijääm	837 286	-102 156	78 717

5. Investoinnit

Investointiosassa valtuusto hyväksyy kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot hankkeille ja hankeryhmille. Investointiosaan otetaan määrärahat pysyviin vastaaviin aktivoitavien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden ja käyttöomaisuusosakkeiden sekä osuuksien hankintamenoihin. Investointiosan kustannukset aktivoidaan suunnitelman mukaisina poistoina vaikutusaikanaan käyttötaloudensa kuluksi.

5.1 Koneet, kalusto ja ohjelmistot

Kunnanhallitus

5.1.1 ICT-Hankinnat

Hankkeen kuvaus

Kunnan toiminnoissa käytettävien ohjelmistojen päivittäminen ja uusiminen.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Ohjelmistojen ja ohjelmistopäivitysten hankinta erillisen suunnitelman mukaan.

Kustannusten aikajakauma

2023	- 20.000 €
2024	- 20.000 €
2025	- 20.000 €
2026	- 20.000 €
2027	- 20.000 €

Rahoitus: Oma rahoitus

5.2 Kiinteistöjen hankinta ja myynti

Kunnanhallitus

5.2.1 Maan hankinta

Hankkeen kuvaus

Investointikaudella on varauduttu 100 000 eurolla maa-aluehankintoihin talousarviovuonna ja 100 000 eurolla/vuosi suunnitelmavuosina.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Maata hankitaan tarpeen mukaan.

Kustannusten aikajakauma

2023	- 100.000 €
2023	- 100.000 €
2024	- 100.000 €
2025	- 100.000 €
2026	- 100.000 €

Rahoitus: Oma rahoitus

5.3 Talonrakennus

Tekninen- ja ympäristölautakunta

5.3.1 Palvelukeskuksen ja terveysaseman korjaustyöt

Hankkeen kuvaus

Suoritetaan rakennuksessa havaitut pintoihin ja rakenteisiin liittyvät korjaukset.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Kiinteistöautomaatiojärjestelmän vaihto. Nykyisen järjestelmän tuki on päättynyt tietoturvasyistä, ja samaa järjestelmää ei ole enää käytössä muissa Sauvon kunnan kohteissa.

Kustannusten aikajakauma

2023	- 50.000 €
2024	- 50.000 €
2025	- 50.000 €
2026	- 50.000 €

Rahoitus: Oma rahoitus.

5.3.2 Koulukeskuksen peruskorjaus

Hankkeen kuvaus

Varaus vuodelle 2025 yläkoulun peruskorjauksen suorittamiseen.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Vuonna 2024 korjaustarveselvityksen teettäminen ja peruskorjaukseen valmistautuminen.

Kustannusten aikajakauma

2024	- 15.000 €
2025	- 160.000 €

Rahoitus: Oma rahoitus.

5.3.3 Päiväkodin peruskorjaus

Hankkeen kuvaus

Varaus vuodelle 2025 päiväkodin vanhempien osin peruskorjauksen suorittamiseen.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Vuonna 2024 korjaustarveselvityksen teettäminen ja peruskorjaukseen valmistautuminen.

Kustannusten aikajakauma

2024	- 10.000 €
2025	- 100.000 €

Rahoitus: Oma rahoitus

5.3.4 Öljylämmityksestä luopuminen

Hankkeen kuvaus

Rakennukset ja rakentaminen tuottavat kolmasosan Suomen ilmastopäätöistä. Vaihtaminen fossiilisesta öljystä kestävämpiin lämmitysmuotoihin on konkreettinen tapa vähentää päästöjä ja toteuttaa tavoitetta hiilineutraalista Suomesta 2035.

Hallitusohjelman mukaisesti fossiilisen öljyn lämmityskäytöstä luovutaan 2030-luvun alkuun mennessä. Julkinen sektori näyttää esimerkkiä siirtymällä kestävämpään lämmitykseen vuoteen 2024 mennessä.

Kunnan omistamista kiinteistöistä lähes kaikki Seuralaa ja Karunan Kalliorantaa lukuun ottamatta ovat öljylämmitteisiä. Kunnan omistamien kiinteistöjen lämmitysjärjestelmät ovat monimutkainen kokonaisuus, josta tulee laatia erillinen suunnitelma.

Valtio tukee öljylämmityksestä kokonaan luopumista ja siirtymistä ei-fossiiliseen lämmitysmuotoon enintään 30 % tuella. Nykyrahoituksella hankkeen on valmistuttava 30.9.2024 mennessä, jotta hankkeelle voi saada tukea.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina vuonna 2022 hyväksytyn suunnitelman mukaisesti.

Kustannusten aikajakauma

2023	-650.000 €	2023	+150.000 €
2024	-650.000 €	2024	+150.000 €
2025	-500.000 €		

Rahoitus: Oma rahoitus, lämmitysmuodon muuttamisen avustukset

5.4 Julkinen käyttöomaisuus

Tekninen- ja ympäristölautakunta

5.4.1 Keskustan katujen peruskorjaus

Hankkeen kuvaus

Kunnan kaavateiden rakenteelliset korjaukset sekä asfaltoinnit erillisen ohjelman mukaan.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Päällystysohjelma laaditaan suunnitelmavuosille tieverkkokuvauksen tulosten pohjalta.

Kustannusten aikajakauma

2023	- 50.000 €
2024	- 50.000 €
2025	- 50.000 €
2026	- 50.000 €
2027	- 50.000 €

Rahoitus: Oma rahoitus

5.4.2 Kevyenliikenteenväylä keskusta – Lautkankare rakentaminen

Hankkeen kuvaus

Sauvon kunta on mukana osana Turun seutua suurten kaupunkiseutujen ja valtion välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimusmenettelyä. Uusi sopimus on voimassa vuosille 2020 – 2031. Vuosien 2020 – 2023 hankkeissa kevyenliikenteen väylän toteuttaminen Mt. nro 181 varteen välillä Lautkankare –

Kirkonkylä on esitetty Sauvon MAL-hankkeeksi. Ensi vaiheessa väylää ei kyetä toteuttamaan Saustilantien risteykseen saakka.

Tavoitteena on rakentaa uutta jalankulun ja pyöräilyn väylää noin 1450 m. Kunnan rahoitusosuus hankkeen suunnittelusta ja rakentamisesta on 50 %. Hankkeen yhteydessä peruskorjataan Lautkankaren silta, jonka korjauskustannusten kunnan rahoitusosuus on 17 %.

Suunniteltu ratkaisu parantaa jalankulun ja pyöräilyn turvallisuutta ja mahdollistaa mm. turvallisen koulutien Lautkankareen alueelta tuleville oppilaille.

Hanke toteutetaan valtion toimesta.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Tiesuunnittelu käynnistetty vuoden 2020 puolella ja tiesuunnitelmat valmistuvat vuoden 2021 aikana. Vuonna 2022 on suunniteltu tehtäväksi hankkeen rakennussuunnitelmat sekä hankkeen hallinnollinen käsittely. Hankkeen toteutus vuonna 2023.

Kustannusten aikajakauma

2023	- 535.000 €
------	-------------

Rahoitus: Oma rahoitus 42,4 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Valtio vastaa hankkeen loppuosan kustannuksista (57,6 % 800 000 €)

5.4.3 Kulmala-Timperin yritysalueen kaavatiet

Hankkeen kuvaus

Kulmala-Timperin yritysalueen laajennus suuruudeltaan hieman yli 6 hehtaaria saatiin kaavallisesti valmiiksi vuonna 2016. Yritystonttikysynnän mukaan kaava-alueen jatke tulee toteutettavaksi lähivuosina. Laajennusalueella on yhteensä 13 yritystonttia.

Tiestöä toteutetaan tonttimyynnin mukaan. Kustannuksissa ei ole huomioitu Sauvon Vesihuollon kustannuksia. Alueen katusuunnitelma on ollut nähtävillä vuoden 2021 loppupuolella.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

2023	Hallirinteentien jatkon rakentaminen
2024	Junnolantien rakentaminen
2026	Teiden asfaltointi ja vihertyöt

Kustannusten aikajakauma

2023	- 60.000 €
2024	- 90.000 €

2025 - 60.000 €

Rahoitus: Oma rahoitus.

5.4.4 Torin alueen kunnostus

Hankkeen kuvaus

Torin alue on kunnan keskustan kannalta oleellinen alue, ja alueen viihtyisyyden parantamiseksi tarvitaan muutoksia.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Vuonna 2023 toteutetaan valaistukseen ja penkkeihin ym. liittyvät osat torin kokonaissuunnitelmasta.

Kustannusten aikajakauma

2023 - 20.000 €

Rahoitus: Oma rahoitus.

5.4.5 Seuralan urheilukentän rakentaminen

Hankkeen kuvaus

Sauvon urheilijat ovat laatineet suunnitelman urheilukentän rakentamisesta ja sille sijoittuvista suoritus- ja laitepaikoista.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Talousarviovuonna 2023 rakennetaan kentän pohjat kuntoon suorittamalla tarvittavat massanvaihdot, vesihuoltotyöt, salaojitukset ja kentän rakennekerrosten rakentaminen. Urheilukentän hankesuunnitelma viimeistellään Sauvon urheilijoiden kanssa hankerahoitusta varten.

Suunnitelmavuonna 2024 kenttä varustellaan valituilla pintamateriaaleilla, sekä varustetaan suunnitelman mukaisilla suorituspaikoilla.

Kustannusten aikajakauma

2023	-90.000 €		
2024	-240.000 €	2024	+200.000 €

Rahoitus: Oma rahoitus, testamenttirahasto, AVI:n liikuntapaikka-avustus. Testamenttivaroista hankkeeseen on käytettävissä noin 100 000 euroa kunnanhallituksen aiemman päätöksen mukaisesti. Liikuntapaikka-avustus on enintään 45 % hankekustannuksista, eli noin 108 000 euroa. Vuoden 2023 pohjatyt rahoitetaan täysin omalla rahoituksella.

5.4.6 Sarapiston jätevedenpuhdistamo ja imeytyskenttä

Hankkeen kuvaus

Sarapiston puhdistamon ja imeytyskentän uusinta. Puhdistamon rakentamisessa on aikanaan tehty virheitä, joiden seurauksena se toimi kuten pitäisi. Osittain virheellisistä asennuksista ja kentän iästä johtuen imeytyskenttä on tukkeutunut, eikä se enää ime vettä, vaan Sarapistosta joudutaan ajamaan käytön aikana lietettä pois imuautolla viikoittain.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Suunnitellaan kentän ja puhdistamon uusinta, poistetaan olemassa oleva järjestelmä, sekä asennetaan uudet järjestelmät ja rakenteet.

Kustannusten aikajakauma

2023 - 100.000 €

Rahoitus: oma rahoitus, SF-Caravan Sauvon seutu ry osallistuu kustannuksiin erillisenä tehtävän sopimuksen mukaan

5.4.7 Päiväkoti Hakkiskodon piha-alue loppuunsaattaminen

Hankkeen kuvaus:

Päiväkoti Hakkiskodon uusi rakennus otettiin käyttöön elokuussa 2021. Päiväkodin lisäosa suunniteltiin niin, että vanha Miinantuvan rakennus sekä uusi päiväkotirakennus muodostavat suojaisen pihan lasten leikeille. Uutta päiväkotia rakennettaessa Miinantuvan jatkokäyttö oli vielä epäselvä. Tarkemmissa tarkasteluissa on käynyt ilmi, että rakennuksen remontointi- ja lämmityskustannukset olisivat niin suuret, että sen remontointi ja ylläpito ei ole järkevää. Miinantupa on siis syytä purkaa. Purettavan rakennuksen tilalle on rakennettava aita. Samassa yhteydessä on syytä suunnitella päiväkodin pihaa ja sen ajojärjestelyitä uudelleen.

Toimenpiteet suunnitelmavuonna:

Talousarviovuonna 2023 hankitaan päiväkodin takapihalle leikki- ja kiipeilytelineitä, jotka lisäävät pihan turvallisuutta ja helpottavat valvontaa, kun pihaa voidaan helpommin jakaa pienempiin osiin erityisesti silloin, kun pihalla on vähemmän lapsia ja aikuisia. 2023 tehdään myös tarkempi pihasuunnitelma.

Miinantupa puretaan ja päiväkodin etupiha kunnostetaan suunnitelmavuoden 2024 aikana.

Kustannusten aikajakauma

2023	-50.000 €
2024	-80.000 €

Rahoitus: oma rahoitus

5.4.8 Liikenneväylien valaistuksen peruskorjaus

Hankkeen kuvaus

Valaisinpylväiden hankinta Sauvon kunnan alueelle aiempina vuosina rakennettuihin uusiin pylväsjalustoihin.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Hankitaan uudet valaisinpylväät, sekä tehdään tarvittavat kytkennät uusille pylväspaikoille, ennen katuvalojen uusintaa.

Kustannusten aikajakauma

2023	- 70.000 €
------	------------

Rahoitus: oma rahoitus

SAUVON KUNNAN INVESTOINNIT KAUDELLE 2023-2027

Kohteet	Kustannus / €					
	2023	2024	2025	2026	2027	Yhteensä
5.1 Koneet, kalusto ja ohjelmistot						
ICT-Hankinnat	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000
5.1 Koneet, kalusto ja ohjelmistot yhteensä	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000
5.2 Kiinteistöjen hankinta ja myynti						
Maan hankinta	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	500 000
4.2 Kiinteistöjen hankinta ja myynti yhteensä	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	500 000
5.3 Talonrakennus						
Palvelukeskuksen ja terveysaseman korjaustyöt	50 000	50 000	50000	50000		200 000
Koulukeskuksen peruskorjaus		15 000	160000			175 000
Päiväkodin peruskorjaus		10 000	100000			110 000
Öljylämmityksestä luopuminen	500 000	500 000	500000			1 500 000
5.3 Talonrakennus yhteensä	550 000	575 000	810 000	50 000	0	1 985 000
5.4 Julkinen käyttöomaisuus						
Keskustan katujen peruskorjaus	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	250 000
Kewenliikenteenväylän Keskusta- Lautkankare rakentaminen	535 000					535 000
Kulmala-Timperin yritysalueen kaavatiet	60 000	90 000	60000			210 000
Torin alueen kunnostus	20 000					20 000
Seuralan urheilukentän rakentaminen	90 000	40000				130 000
Sarapiston jv-puhdistamo ja imeytyskenttä	100 000					100 000
Päiväkoti Hakkiskodon piha-alue loppuunsaattaminen	50 000	80000				130 000
Liikenneväylien valaistuksen peruskorjaus	70 000					70 000
5.4 Julkinen käyttöomaisuus yhteensä	975 000	260 000	110 000	50 000	50 000	1 445 000
Investoinnit yhteensä	1 645 000	955 000	1 040 000	220 000	170 000	4 030 000

6. Rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan kassavarojen muutoksen tilikaudella.

RAHOITUSLASKELMA					
		Tp 2021	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Toiminnan rahavirta					
	Vuosikate	1 374 842	767 798	349 836	256 748
	Satunnaiset erät	0	0	0	0
	Tulorahoituksen korjauuserät	-116 703	0	0	0
	yhteensä	1 258 139	767 798	349 836	256 748
Investointien rahavirta					
	Investointimenot	-2 394 155	-1 645 000	-955 000	-1 040 000
	Rahoitusosuudet inv.menoihin	48 190	0	0	0
	Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	125 497	0	0	0
	yhteensä	-2 220 468	-1 645 000	-955 000	-1 040 000
Toiminnan ja investointien rahavirta		-962 329	-877 202	-605 164	-783 252
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
	Antolainojen lisäykset	0	0	0	0
	Antolainojen vähennykset	0	0	0	0
	yhteensä	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	950 000	800 000	1 000 000
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-481 052	-436 052	-511 052	-591 052
	Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 400 000	400 000	400 000	400 000
	yhteensä	918 948	913 948	688 948	808 948
Oman pääoman muutokset					
		0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset					
	Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.	3 227	0	0	0
	Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0
	Saamisten muutos	-195 672	0	0	0
	Korottomien velkojen muutos	344 243	0	0	0
	yhteensä	151 797	0	0	0
Rahoituksen rahavirta		1 070 745	913 948	688 948	808 948
Rahavarojen muutos		108 416	36 746	83 784	25 696
	Rahavarat 31.12.	395 715	0	0	0
	Rahavarat 1.1.	287 299	0	0	0
	muutos	108 416	0	0	0

7. Liitteet

Sisäisten menojen ja tulojen vyörytys-/jakoperiaatteet		
Sisäisesti jaettava ulkoinen kustannus; €	Tehtäväalue; ulkoinen kustannuspaikka	Jakoperuste (sisäinen)
ICT-palvelut (tietoliikenne-, palvelin-, IT-tuki-, kehittämispalvelut ym.)	Yleishallinto; ICT-palvelut	Vyörytys kustannuspaikoille päätteiden lukumäärän suhteessa. Opettaja- ja oppilaspäätteiden eri hallinta- ja lisenssiympäristö on huomioitu ottamalla laskentaperusteeksi vain 25%:n pääteosuus
Palkanlaskentapalvelut	Yleishallinto; palkanlaskenta	Vyörytys kustannuspaikoille vuoden 2023 arvioitujen palkkakulujen suhteessa
Kirjanpito- ja muut palvelut	Yleishallinto; kirjanpito	Vyörytys kustannuspaikoille vuoden 2023 arvioitujen palkkakulujen suhteessa
Teknisen toimen puhtaus- ja ruokapalvelun tuottamat palvelut	Puhtaus ja ruokahuolto	Ruokahuollon kustannusten jako toteutuneiden suoritteiden mukaan ja puhtauspalvelujen kustannukset puhtaana pidettävien neliöiden mukaan
Kiinteistöjen käyttökustannukset	Kiinteistötoimi; kiinteistökohtaiset kustannuspaikat	Sisäisinä vuokrina käyttäjäkustannuspaikoille neliöiden tms. käyttöyksiköiden suhteessa. Monen tehtäväalueen yhteisessä käytössä olevat kiinteistöt on jaettu seuraavasti: Kunnanvirasto ; yleishallinto 40 %, tekninen toimi 20 %, sivistystoimi 30 %, HVA (sosiaalitoimisto) 10 % Kirjastotalo ; Iltapäiväkerho 5 % nuorisotoimi 25% pääkirjasto 70% Koulukeskus ; ruokahuolto 5 % koulutoimi 85 % esiopetus 10 % Seurala ; yleishallinto 100% Seuralan huoltorakennus ; koulutoimi 50%, liikuntatoimi 50%